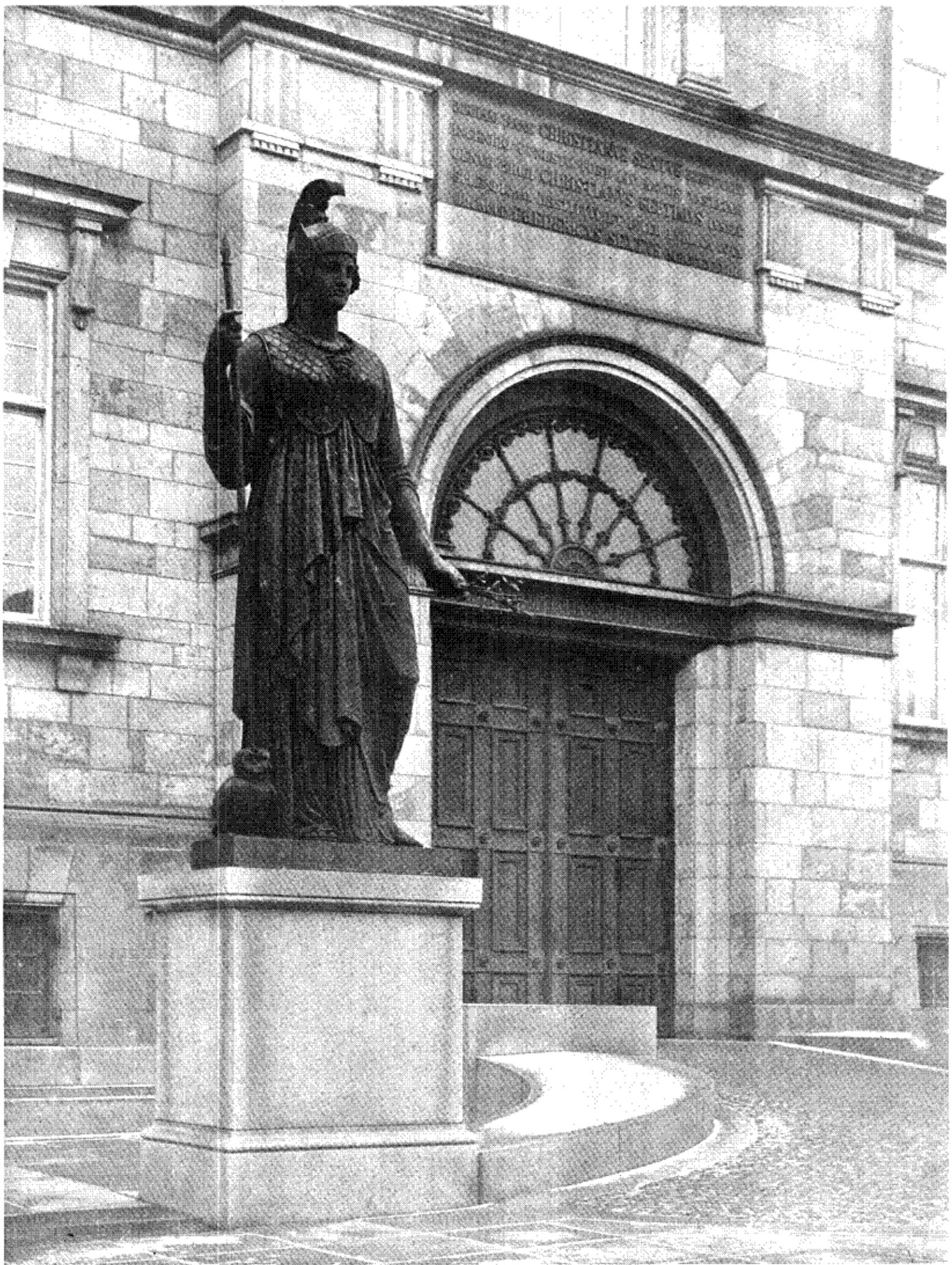

ILLUSTRERET TIDENDE

ENGLISH
SILVER
HOUSE

KRISTEN BERNIKOWSGADE 1
(Sjællandsgade og Østergade)

DET VÆKKER BE-
UNDRING OG STADIG
GLÆDE AAR EFTER
AAR

Engelsk SØLVSMED-
KUNST har altid staaet
højt, vi har altid det
rigtigste UDVALG af

SØLV & SØLVPLET

i skønne harmoniske
Former fra de forskellige
PERIODER.

ELKINGTON Kuvertartikler

Gafler, Skeer, Knive
er 12-dobbelt forsol-
vede og uopslidelige.

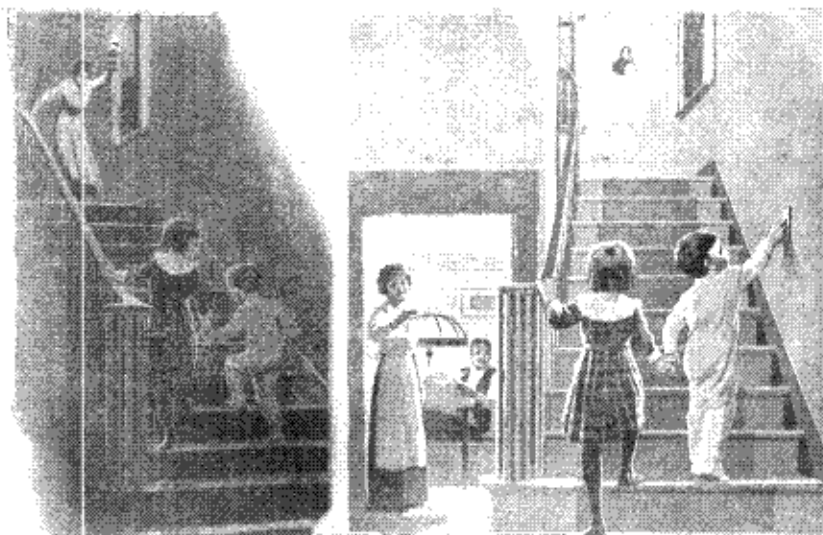
Vore Fade, Stegelang,
Ragouffade etc. holder
Maden varm og er
ganske uundværlige.

Alt til daglig og festlig BORDDÆKNING og alt til GAVER.

*Deres Smag bliver lettere tilfredsstillet, fordi UDVAL-
GET er saa righoldigt, og Priserne er yderst mode-
rate i Betragtning af Arbejdets Skønhed og Holdbarhed.*

KR. BERNIKOWSGADE 1 (lige ved Østergade). Tlf. 8381. København.

Hvorfor har De ikke Elektricitet paa Deres Landejendom?

Tænk en Gang over Behagelighederne ved det
elektriske Lys, tænk om De kunne faa pumpet
Vandet ved at dreje paa en elektrisk Kontakt!
Det private Elektricitetsværk DELCO-LIGHT
bringer Dem disse Goder, ligegyldigt hvor Deres
Ejendom er beliggende. Vi har nu 25 forskellige
Størrelser og har derfor netop den DELCO-
LIGHT, der i Størrelse og Pris passer for Dem.

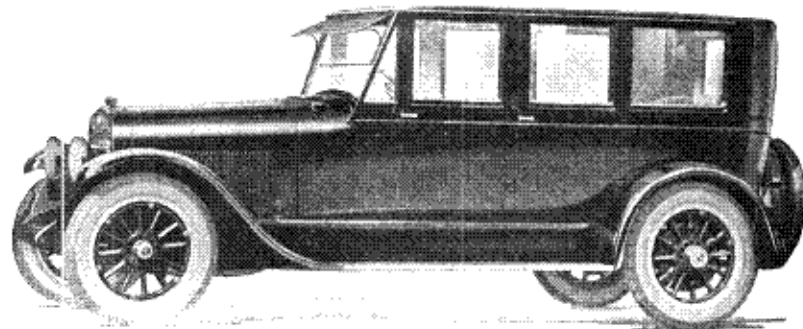
HOVEDFORHANDLER FOR DANMARK:

J. INGVARSEN, INGENIØRFORRETNING
Tlf. 12526. Helmerhus, Vestervoldg. 14. Kbhvn. B. Tlf. 12526

Parfumerie Dreining
Kgl. Hof Leverandør
Østergade 26

Største Udvalg i alt til
Hudens, Haarets, Cær-
dernes og Neglens Pleje.

Amerikas fineste Klasse-Automobil.

Aabne og lukkede Modeller.

FORLANG DEMONSTRATION

Scania-Vabis & Raadvaddam
Farvergade 17. Telf. Central 12123
En-to-tal En-to-tal

64 · AARGANG
GRUNDLAGT · 1859

REDAKTION: LOUIS BOBÉ · N. V. DORPH · SOPHUS MICHAËLIS
H. WITZANSKY (ANSVARHAVENDE)

NUMMER · 29
15 · APRIL · 1923

NATIONALBANKDIREKTØR H. GREEN AF HANS TEGNER

I en Tid, hvor Pengemagten er koncentreret paa saa faa Hænder og hvor Bankcheferne har saa stort et Ansvar som nu, idet det er dem, der — saalænge Kriseafviklingen foregaar og indtil det økonomiske Liv atter kommer i større Ligevægt, Forretningsverdenen til Kræfter igen og de økonomiske Love atter tager en Del af Magten af deres Hænder — dirigerer og disponerer og bestemmer hvad og hvem, der skal bestaa eller falde, er det naturligt, at Offentligheden med Interesse har fulgt Valget af de nye Direktører i Nationalbanken. Efter at denne i lange Tider havde levet et forholdsvis fornemt og ret tilbagetrukkent Liv (der ikke helt med Urette mindede noget om det i Torneroses Slot), saa den sig fra Verdenskrigens Begyndelse midt i den økonomiske Brænding — som Marcus Rubin engang sagde: »Man saa med et Smil, at i de første Dage af August 1914 fandt alle Privatbankdirektører Vej over til Centralbankerne —«, maatte den under Krigen paatage sig store Opgaver og har den nu under Efterkrigens store økonomiske Krise været stærkt engageret i Løsningen af de mange forskellige Vanskeligheder. Med større Interesse end ellers har man derfor forventet Valget af Marcus Rubin's Efterfølger. At dette er falden paa Bankinspektøren, Hr. H. Green, har vakt almindelig Tilfredshed og Anerkendelse. Men var det i Grunden ikke ventet? Hr. Green var jo absolut kvalificeret og destineret til denne Post.

I Bankbøger vil man kunne finde baade lærde, interes-

sante og morsomme Skildringer om, hvordan en Bankdirektør skal være, og hvilke Egenskaber, han skal have. Men et er Teori, noget andet Praksis. Om en Mand har de Evner, der gør ham til hvad Englænderne kalder »a great banker«, viser sig først i Løbet af hans Bankgerning. Bankmandens Gerning er sandelig ikke let nutildags. En Portion Teori er god at have, men praktisk Teknik, Kendskab og Erfaring er om mulig endnu vigtigere.

Hvad Hr. Green angaar, da maa det siges, at han har begge Dele og at hans Uddannelse og Karrière er foregaaet, som om Maalet ligefrem var Direktørstolen i Nationalbanken i København, hvortil hans Interesser, Studier, Evner og Karakter har prædestineret ham.

Som Studenter arbejdede Green sammen med Hr. H. Stein ved Bladet »Børsen«. Begge tog de saa den juridiske Embedseksamen og begge blev de senere Redaktører af Bladet og Udgivere af det store Værk: »Danske Fonds Aktier«. Nogle Aar drev de aktiv Forretning under Firmaet »Green & Stein«. At han lod sig udnævne til Børskommissær (ligesaa vel som senere Hr. Schovelin)

maatte i Grunden forbavse, naar man ikke erindrer, at dette Embede levner god Tid til anden aandelig Beskæftigelse. Forinden havde han været Medlem af Børsreformkommissionen, som iøvrigt afgik ved en stille Død. Da Hage i 1919 fik Bankloven gennemført, valgtes Green til Bankinspektør. Begivenhederne viste, at ingen Lov og ingen Inspektør kan dæmme op mod en økonomisk Stormflods Ødelæggelse,

Nationalbankdirektør H. Green.

men i denne sin Virksomhed har Green høstet et Kendskab til dansk Bankvæsen og Forretningsliv, som vil være ham til stor Gavn, og gjort sit Navn bekendt i den store Offentlighed. Som Politiker og Medlem af Landstinget har han selvfølgelig ogsaa høstet Erfaring og Forbindelser af Betydning netop for en Nationalbankdirektør.

Fra sin Redaktions- og Udgivertid, fra sin Børstid og fra sin Inspektionstid medfører Hr. Green altsaa til Banken et indgaaende Kendskab, baade personelt, teoretisk og praktisk, til dansk Bank- og Børsverden og dens Mænd. Skal man ud fra det Kendskab, man ved forskellig Lejlighed har faaet, kort karakterisere Hr. Green, saa maa det være paa følgende Maade: En dygtig og forstaaende Redaktør, en udmærket Skribent, som fører en af de faa gode hjemlige økonomiske Penne, klar, klog, tillidvækkende, fast i sine Meninger,

ikke bange for at træde i Opposition, grundig i sin Virksomhed, smidig Forhandler og af udpræget Loyalitet.

Naturligvis levner Arbejdet i Nationalbanken ikke mere saa negen Fritid som forhen, hvor Direktørerne tidligt kunde forlade Banken, men paa den anden Side bør det levne dem saa megen Tid, at de har rig Lejlighed til at studere de økonomiske Foreteelser. At denne af Hr. Green vil blive benyttet til fortsat Arbejde paa hans litterære Værker, er utvivlsomt. I 1908 udgav han bl. a. »Grundrids af Dansk Bankvæsen« og i 1919 det første Bind af »Krigen og Kurserne«, et stort anlagt Værk. Vi mangler Fortsættelsen. Ingen har bedre Betingelser for at kunne skrive den og Efterkrigens hjemlige økonomiske Historie end Hr. Green. Ej alene som Nationalbankdirektør, men ogsaa som finansiel Skribent, bør vi derfor ønske ham Held og Lykke til hans Manddomsgerning.

SOLSKIN

SKITSE AF ANTONIUS NIELSEN

HUN blev min Kærest i Dag. —
Solen skinnede. Himlen var blaa.
Jeg var ude for intet. Min Taske var pakket til Langfart. Jeg vilde ind gennem Skovene og videre frem over Markerne, saa langt som Dagen rakte til.

Paa en af Vejene mødte jeg hende.
Hun kom lige imod mig. Hendes Haar var lyst som Solskinnet. Øjnene straaede. Blot hun saa paa En, maatte hun smile. Hendes Kinder blev røde. Saa let var hendes Gang. Hun gik og sang for sig selv.

— Godmorgen!
— Godmorgen, svarede hun. Hendes Stemme klang, gav Genlyd mellem Træerne. Sindet var stemt til Fest.

Vi blev staaende overfor hinanden. Der duftede af Skovmærker. Solen varmede. Bøgenes Stammer stod ranke, fangede Lyset ind, glat som Hud var Barken. Grenene bredte sig i Luften, et eget lysende Skær svøbte sig om dem.

— Saa tidligt ude.
— Jeg redte min Seng i Morges, før Solen stod op.

— Og jeg har ikke været i Seng. Natten var saa lys. Jeg kunde ikke sove for Stjernerne, de skinnede i mine Ruder. Bestandig kunde jeg høre Vinden, den kom ude fra Markerne, strøg ind under Taget ... Jeg maatte ud at se Himlen over mig. Time efter Time blev jeg gaaende ude. Luften var saa lun. Dybere og dybere syntes Stilheden om mig. Kun i en enkelt Hytte brændte der endnu Lys. Maaske laa der nogen derinde og skulde dø! Hvad vidste jeg. Eller maaske havde de Smaabørn. Høje Træer kastede Skygger over Vejen.

Der lød et Skrig — ét til ... langt ude endnu flere. Fugleflokkene paa Træk. De svarede hinanden fra alle Kanter og ledte sig Vej frem.

En enkelt Gang saa jeg dem. En stor Flok kom flyvende over Hovedet paa mig. Jeg saa dem kun som en samlet Masse. Pludselig skilte et Par enkelte sig ud, kom strygende tæt forbi ... søgte sammen mod Jorden.

Jeg gik og tænkte paa dig
— Du kendte mig ikke.
— Nej, men jeg vidste, jeg skulde møde dig en Dag. —

Ind gennem Krattet snoede en Sti sig. Der stod lyse Birke. Et Raadyr kom frem. Næsten før vi fik set det, var det væk. Det havde faaet Vinden af os og var blevet skræmt.

— Kom, du skal med mig i Dag.
Det raslede mellem Grenene, Løvet rørte sig. Fasaner løb foran os. Hvert Øjeblik stod de stille og lyttede.

Nogen saa paa os, vi kunde føle Øjnens stive Stirren ... et Skridt til. De sprang til Side — bag Buskene lige ved os ... to. Ingen af os fik set, hvad det var.

I et Muldvarpeskud stod friske Spor af Klove. —

Højest i Granerne sad Ducrne. De kurrede

omkap. Nu og da fløj en enkelt op, steg i Luften højere og højere for pludselig at slaa Vingerne sammen og falde i Styr mod Grenene. To og to gænte de sig bort, hvor Træerne stod tættest.

Vi gik ved Siden af hinanden. Jeg tog din Haand. Den rørte ved min.

Krattet lukkede sig om os. Til ingen af Siderne kunde vi se ud. Bøgepurre stod tæt sammen fulde af fjorgammelt Løv. Det knasede i Varmen.

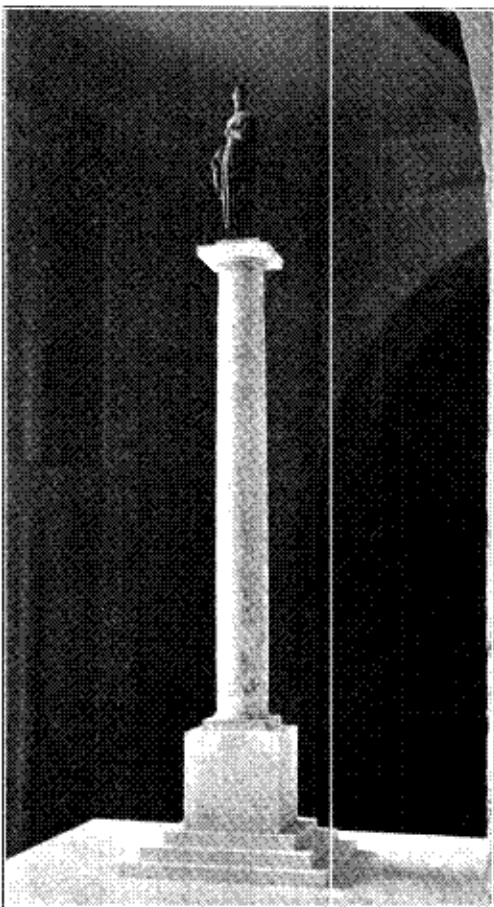
Foran os sloges et Par Finker, snart oppe, snart nede, smuttede mellem Grenene og var pludselig væk for igen at dukke frem et helt andet Sted. Med spilede Haler og strittende Vingler sad de overfor hinanden parat til at hugge løs, saa slap den ene pludselig sit Tag i Grenen, lod sig dumpe og huggede opad. Mejser pilede omkring, kunde ikke et Øjeblik holde sig i Ro. De satte sig paa de tyndeste Grene helt ude i Spidsen, gængede op og ned og slap igen, naar de var lige ved at falde. Saadan blev de ved bestandig foran os.

Med ét standsede hun. Vi blev staaende og lyttede. Jorden syntes at løfte sig i Siven. Det groede om os. Noget levende rørte sig ... en Kryben ... satte Ryggen imod og skubbede paa ... et Blad loftede sig tæt ved vore Fjæder. Rundt om en gammel Træstub, hvor Solen rigtig kunde varme, stod blaa Anemoner i Blomst ...

Allevegne tittede Skovmærkerne frem. Knop i Knop stod hvide Anemoner, dækkede hver eneste Lysning. De spæde Stængler spændtes i Lyset. En Hasselgren hang fuld af Rakler. Hunblomsternes røde Støvdragere lyste i Solen. Vinden løb ind mellem Raklerne ... et Fnug løsnede sig ...

Fra en Rede hoppede en Solsort ud. Vi kiggede over Kanten. Der laa et Æg spættet af Blod. Det første i Aar.

I hvert eneste Træ sang Fuglene.
Lykkelige Dag, lykkelige alle vi. —

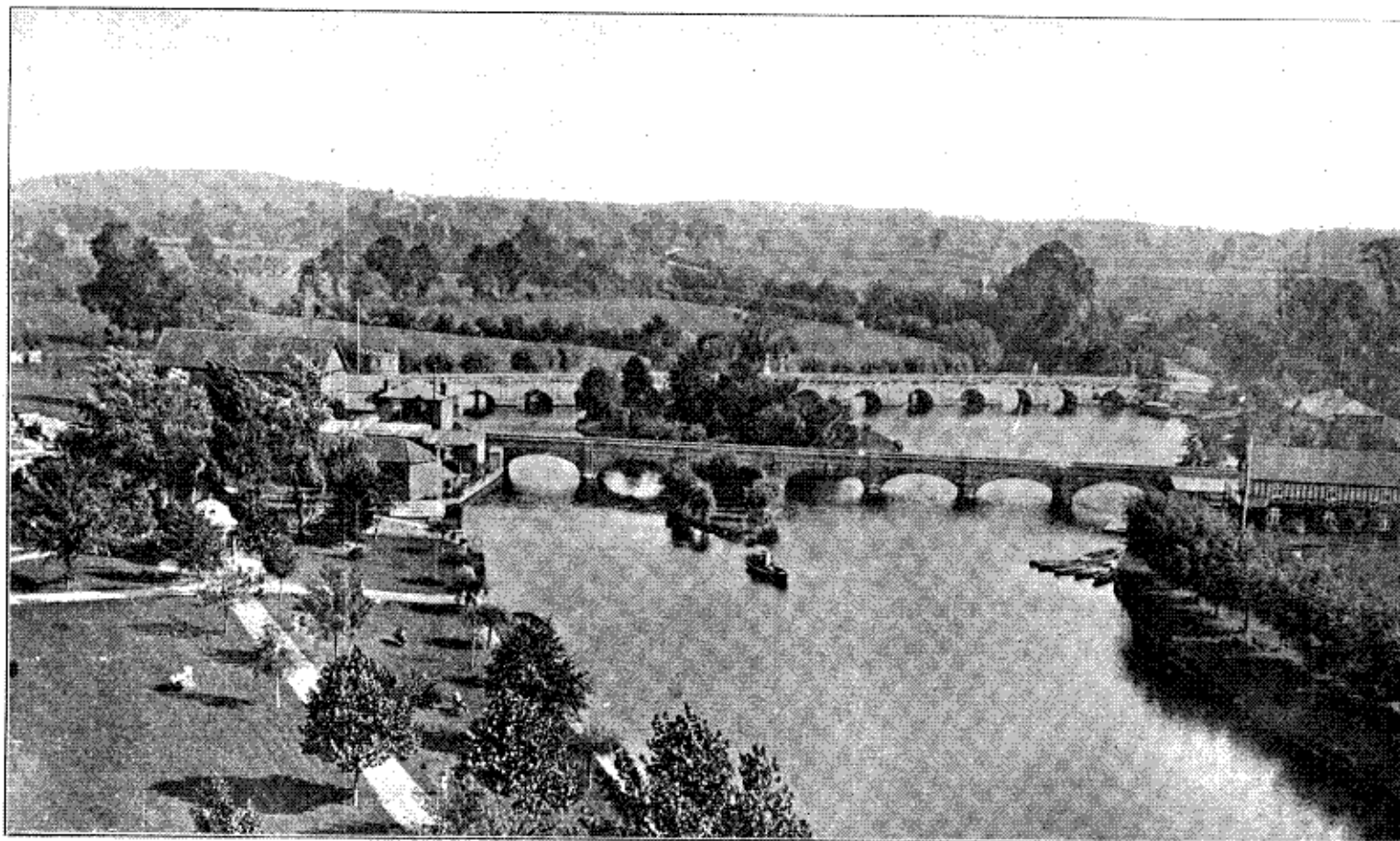

Ovenstaaende bringer vi et Billede af Modellen til Dantes Monumentet, saaledes som det efter den endelige Bestemmelse kommer til at se ud, naar det rimeligvis til Efteraaret rejser foran Glyptoteket. Modellen er blevet til ved et frugtbart Samarbejde mellem Architekt Brummer og Professor Utzon Frønk. Sidstnævnte skal udføre den Beatrice-Figur, der kroner Søjlen og afslutter Monumentet paa en smuk og værdig Maade.

Forfatteren har bedt os gøre vore Læsere opmærksomme paa, at da der foruden ham er en anden Forfatter, der skriver under Navnet Anton Nielsen, og han ofte er blevet forvekslet med denne, vil han for Fremtiden kun optræde som Forfatter under Navnet *Antonius Nielsen*, samt at han hidindtil kun har offentliggjort en Række Bidrag i »Illustreret Tidende«, »Pressens Magasin«, et enkelt i »Tilskueren«, Tællepraasen, nogle enkelte i Dagbladet »København«, en Novelle i »Konkurrence-Noveller«, Gyldendal (1922), og Debutbogen »Et Aar«, Aschehoug (1919).

SHAKESPEARES STRATFORD OG HOLBERGS SORØ

AF REGNAR KNUDSEN

Udsigt over Avon-Flouen ved Stratford.

HVAD Firenze er for Italienerne, Weimar for Tyskerne — i alle Tilfælde det Ikke-Bismarckske Tyskland — er Stratford-on-Avon for Englænderne, og burde og kunde Sorø være for os Danske.

Stratford er dog, efterhaanden som engelsktalende Folk har omspændt Jordkloden, for dem blevet endnu mere: alle engelsktalendes litterære Mekka; og man ikke ogsaa noget lignende for alle dem, som af Shakespeares Digtning har indsuget den Overbevisning, at han gælder for alle Tider og alle Folk?

Denne lille By er i det mindste kendt af de fleste danske Skolebørn, som gennem deres engelske Grammatik har faaet indbanket: »Shakespeare was born at Stratford-on-Avon» — Stratford med sine 10.000 Indbyggere, »little nurse of a mighty child».

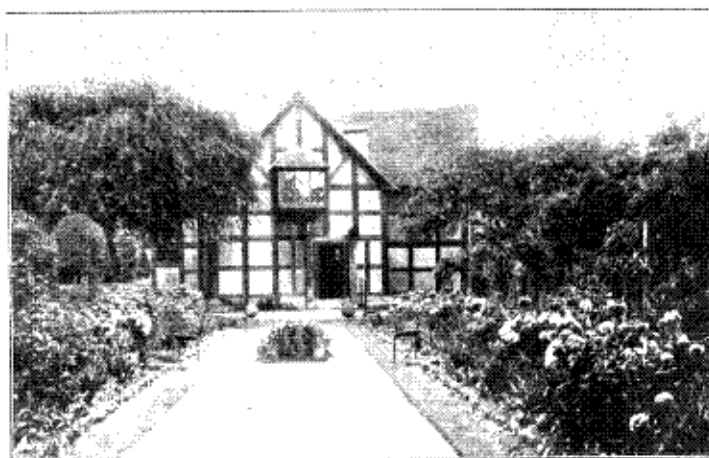
Skønt Shakespeare ikke nævner sin By eller Egn (Warwickshire) ved Navn — naar undtages Skovlandskabet »the Forest of Arden» i »Som man behager», Nord for Avon (Nabobyen til Stratford hedder Henley-in-Arden) — er det dog vel dens Skønhed, der aander i hans Skuespil, dens Blomster, der dufter mellem Bladene i saa mange af hans Bøger. Floden Avon kan betragtes som Idealet af en engelsk Flod. Det skal være den, en Englænder kommer til at tænke paa i Ophelia's Vanvidsscene, med det lydende Piletræ og de vilde Blomster, der kranser den og som hun smykker sig med: Rosmarin, Kærminde, Fennikel, Akkeleje, Nælde, Tusindfryd og Gøgeurt, selvom man — navnlig som Dansk — ikke kan anerkende følgende Begrundelse i den engelske »Fører»: »— thi saadanne Blomster eller Træer finder man ikke i Hamlets Land». Men det er naturligvis sandsynligt, at Shakespeare tog sin »Lokalfarve» fra sin Hjemstavn, og alle de (ca. 100) Blomster og Planter, han nævner i sine Værker, vokser endnu langs Avons Bredder; iøvrigt er saa godt som alle samlede i Haven bag hans Barndomshjem i Henley Street, og i det henrivende Anlæg i Haven ved hans Alderdomshjem New Place, hvor han holdt sine muntre Sammenkomster med sine Digterbrødre: »rare» Ben Jonson og Michael Drayton, Egnens Lovpriser. Og kan man, naar man en henrivende Sommermorgen gaar ad Markstien fra Stratford til Landsbyen Shotton med hans Hustru Anna Hathaways Hus, lade være at tænke paa hans: »Der var en Svend med sin Pigelil (It was a lover with his lass)?».

Medens den litterære Pilgrim i Stratford vil leve og aande i Shakespeareminder og Elisabethansk Kultur, lever Indbyggerne i

bogstaveligste Forstand af disse Minder; den rejsende bliver straks han træder ud af Jernbanestationen præjet af Kusken fra »Shakespeare Hotel»; det er forøvrigt opført i henrivende gammel Stil, og overhovedet er Reklamen ikke smagløs; dertil er Byens Indbyggere og ledende Mænd for opfyldt af Kulturtradition og holder den levende paa alle Maader, navnlig ved Opførelsen af Shakespeares Stykker paa Mindeteatret. Her er i Virkeligheden det Nationalteater for ældre engelsk Skuespilkunst, som Dr. Edv. Brandes*) lyser efter, selvom det nuværende almindelige Repertoire maatte udvides til at omfatte andre betydelige Repræsentanter for det Elisabethanske Drama. Det gaar vel næppe an helt at betragte Nutids Tilskuere som det 16. Aarhundredes; men f. Eks. Sceneudstyret er her det enklest mulige, og Sceneforandringer foregaar oftest kun ved, at et Forhæng drages hen foran et andet. Hertil kommer den aarlige Fest i 4 Uger omkring den 23. April, hans Dødsdag og maaske ogsaa hans Fødselsdag, ved hvilken Lejlighed særlig hans, men ogsaa andres — ældres og yngres — Skuespil opføres, alle Nationers Flag udfoldes af deres respektive Repræsentanter, et Blomstertog drager gennem Byen til hans Grav i Sognekirken, en Mindegudstjeneste afholdes efter en højtidelig Procession af Indbyggerne med Borgmester og Raad i Spidsen; desuden er der Opvisning af gammel engelsk Idræt, Folkesange og Folkedanse, og endelig Majfesten, som stadig fejres i England med Børnetog, og meget andet, som viser, at de skønhedselskende og festglade Englændere gaar i Spidsen i de Bestræbelser, som man her i Norden — navnlig i Sverrig — har taget op som »Hjemstavnskultur» til Styrkelse af en sund Lokalpatriotisme, det naturlige Grundlag for en sund Patriotisme.

Her holdt i 1921 Foreningen for »Nye Idealer i Opdragelsen» sin aarlige Konference til Drøftelse af Spørgsmaalet: »Dramaet og Opdragelsen» under Forsæde af Digteren Sir Henry Newbolt og med Talere som Dramatikerne St. John Ervine, John Drinkwater og John Masefield — der manglede kun den tredje John i engelsk Nutidsdrama John Galsworthy. Hovednummeret var dog den tysk-svejtiske Pædagog Dr. Rudolf Steiner, »Antroposofien»s Fader, som dog efter

*) Det undrer mig iøvrigt, at Dr. Edv. Brandes (Ill. Tid. Nr. 26) ikke omtaler Lektor Østerbergs Shakespeareoversættelser, som forekommer mig at forene grundig filologisk Indsigt i Engelsk og Dansk med poetisk Sans og Evne.

Shakespeares Fødested.

Anna Hathaways Hus.

Sigende ikke rigtig kunde »go down« hos de mindre »schwungvolle« Engländerne.

En Deltager i dette Møde, Rektor *Morton* fra Leeds, en kendt Spejdfører, der har rejst en Del i Udlandet med sine Elever, fik her den Idé at samle Skoleelever i en stor Skolelejr ved Byen i Sommerferien, for at de kunde faa Lejlighed til at følge de Forestillinger, som »Det nye Shakespeare-Selskab« agtede at opføre fra den 22. Juli—2. Septbr. 1922.

Dette nye Selskab med *Bridges-Adams* som Leder og dygtige unge Kræfter som *William Staack*, *Dorothy Green* og *Balliol Holloway*, har taget Arven op efter det berømte *Benson-Selskab*, en vanskelig Arv at løfte; men Evner og Begejstring mangler ikke. Efter at have spillet under *Shakespearefesten* drog Selskabet til Norge og gav for det norske Kongepar Prøver paa sin Kunst.

Med Direktøren aftalte Rektor *Morton* saa, at den første Uge særlig skulde være beregnet paa Skoleungdom, en »*Scolars' Week*«, og ca. 600 Skolebørn fra 14—18 Aar samledes da i *Stratford-on-Avon*, Drengene i en stor Skolelejr paa en højliggende Grund stillet til Raadighed af Teaterbestyrelsens Formand og Byens første Mand, den rige Brygger *Mr. Flower*, en saare tiltalende, akademisk uddannet Mand, hvis Fader havde faaet Mindeteatret opført i 1879. Pigerne indkvarteredes i Hjemmene.

Til at overvære Skuespillene som Gæst i Lejren blev jeg elskværdigt indbudt af Rektor *Morton* og gjorde saaledes Bekendtskab med engelsk Skoleungdom og dens Lærere fra *Guernsey* i Kanalen til *Lancashire* og *Yorkshire* i Nord.

Det første Stykke, »*Hamlet*«, med *William Staack*, der meget mindede om *Schancke*, i Titelrollen, gik over Hovedet paa de fleste, og nogle af de yngste lo ad *Ophelia's* Vanvid, ligesom Børn ler ad en »fuld Mand«, skønt alle ældre var dybt grebne af den sjælfulde Indlevelse i Rollen, hvormed Kunstnerinden frembragte et Indtryk af en brat henvisnet Blomst; at finde en god *Ophelia* er ikke saa vanskeligt i England som i Danmark, hvor det vist er umuligt. — Denne noget pintige Episode var tilstrækkelig til at vise, at »*Hamlet*« ikke passede i Skoleungdens Repertoire. I bedre Jord faldt Komediene (»*Som man behager*«, »*Helligtrekongersaften*«, »*Trold kan tæmmes*«, »*Stort Staahej for Ingenting*« og »*Naar Enden er god*«) og en Tragedie som »*Julius Caesar*«, der vel nok er den mest læste i engelske Skoler; »*Othello*« laa vist for højt. Størst Lykke gjorde dog en mere moderne og mere om *Holberg* mindende Komædie fra det 18.

Aarh. som *Sheridan's »Rivalerne*«, der frembragte en virkelig Feststemning i Teatret; aabenbart var en saadan Variation heldig.

Den næstsidste Dag holdtes Elevkonference i Teatret paa typisk engelsk naturlig Vis under Forsæde af Direktøren og Lejrchefen. Først fortalte Direktøren de unge om sit eget og Skuespillernes Syn paa Shakespeare, som ikke skulde trone paa en Piedestal i ensom Storhed i deres Bevidsthed, men træde dem menneskeligt nær her i hans egen By, denne »*Ravnekrog*«, som han elskede saa højt; Shakespeare var »a good sort, a sportsman and companion«, af samme »sweet simplicity« som hans *Bys Gader* og *Huse*. Dernæst fik de Opfordring til at stille Spørgsmaal og fremsætte Ønsker og Kritik med Henblik paa fremtidige »*Skoleunger*«, hvad de ivrigt benyttede sig af, ofte paa en morsom original Maade.

Efter alt at dømme blev »*Skoleungen*« en velfortjent Succes.

Jeg fik ogsaa Lejlighed til at overvære Afslutningshøjtideligheden og Præmieuddelingen i Shakespeares gamle Latinskoie, *Kong Edward VI's Skole*, der er uforandret fra Shakespeares Tid. Ogsaa her svævede Shakespeare over Vandene, uden at dette Tema paa nogen Maade syntes forslidt. Her uddeltes de aarlige Shakespearemedaljer, udsatte af *Stratford-Forfatterinden Marie Corelli*, hvis talrige Romaner vist er mere læst end de egentlig fortjener; hverken »*Corellisme*« eller »*Hall Cainisme*« er af det gode, men naturligvis altid bedre end en *Elinor Glyns* Forfatterskab, der vel ikke engang fortjener en isme. Den obligate Tale af en indbudt offentlig Personlighed blev holdt af Stifteren af »*Den engelsk-talende Unions*« *Evelyn Wrench*, en ung — eller ialfald ungdommeligt udseende — Mand der dog derfor gerne kunde være over 50, der udsatte 2 Premier for de bedste Besvarelser af Opgaverne: »*Hvorfor jeg tror paa Venskabet mellem England og Amerika*« og »*Hvortor jeg tror paa det britiske Rige*« og talte om *Stratford-on-Avon* som den engelsktalende *Races Helligdom*.

Big ved denne overvejende Elisabethansk prægede Egn ligger det middelalderlige *Warwickshire* med historiske Steder som de gamle *Bo'ge* *Warwick Castle*, prægtig og velbevaret, fordi dens Ejer var *Cromwells* Tilhænger, og *Kenilworth*, en prægtig — Ruin, fordi Ejeren var kongens Tilhænger, og indgaaet i engelsk Ungdoms Bevidsthed gennem *Walter Scotts* Roman. Udflugter til disse minderige Steder var naturligvis et vigtigt Punkt i Programmet. — Paa *Warwick Castle* fik man et aktuelt interessant Svar paa Spørgsmaalet: »*Bor Ejere (Familien Greville) her selv?*« — »*Nej, han har lejet det ud*

Warwick Slot.

Kenilworth Slot.

til en amerikansk Millionær paa Grund af de høje Skatter — rimeligvis en Jern- eller Sæbekonge.

For en Dansk var det naturligt at anstille Sammenligninger med danske Forhold — med behørig Ændring af Maalestokken — og ønske, at dansk Skoleungdom kunde opleve en lignende kunstnerisk og national Berigelse. Skulde ikke et lignende Forsøg kunne gøres med Sorø? — Nu er Holbergs Navn og Digtning jo, ganske vist noget tilfældigt, blevet knyttet hertil, og der er skabt en Holberg-Tradition i Tilknnytning til Sorø. Som Shakespeare anvendte Udbyttet af sit Forretningstalent i Stratford, skænkede Holberg Udbyttet af sit ikke ringere Forretningstalent til Sorø Akademi.

Historisk set er Sorø vel egentlig nok saa meget som København Danmarks Kulturcentrum og noget af en national Helligdom*). Bag

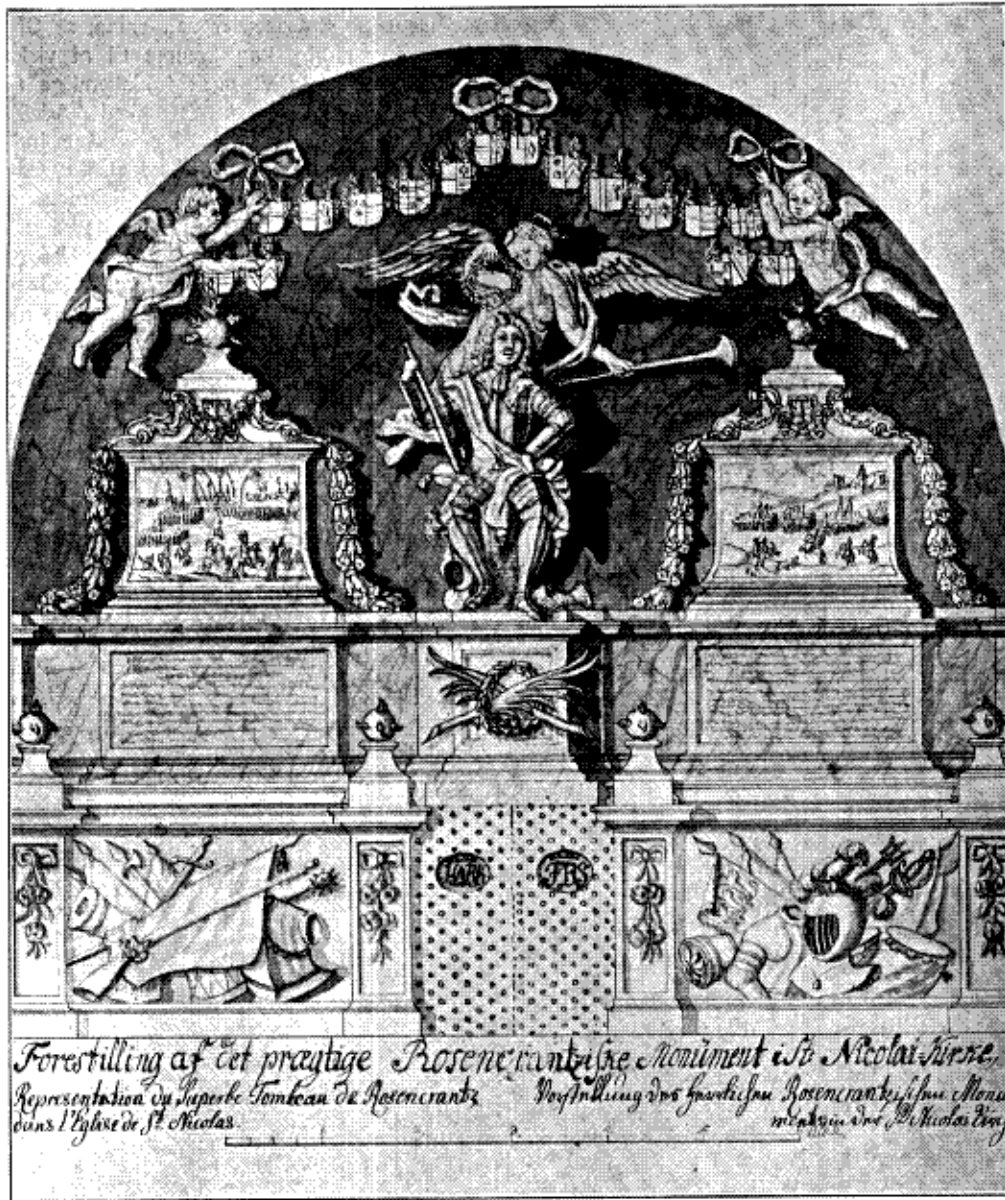
*) Bag det middelalderlige Sorø (med Omegn) ligger atter et forhistorisk, knyttet til Sigersted med Sagnene om Sigarøtten og Hagbart og Signe.

Holbergs og »Sorøernes« Sorø ligger Absalons og Valdemartidens, der genopstod i Ingemanns Romaner; forskelligt herfra, men dog beslægtet hermed er Ingemanns Sorø, som det gennem hans Aftensange (»Fred hviler over Land og Bye«) er vokset ind i dansk Ungdoms Bevidsthed i dens ofte idyllisk-sentimentalt anlagte Overgangsperiode. Og de litterære Traditioner fortsættes med andre Lærere ved »Lidenskabernes Akademi« (Heiberg) som P. Hjorth og Hauch lige til vore Dage med lærde Mænd ved »Videnskabernes Akademi« og en Rektor, der har tilstrækkelig pædagogisk Almensans til at sikre et godt Resultat af et saadant Forsøg i national Opdragelse.

Hvis vore Holbergselskaber, Sorøersamfundet og lokalpatriotiske Mænd og Kvinder vilde alliere sig med disse Mænd, saa vilde Grundtvigs Yndlingstanke, Sorø som Danmarks nationale Helligdom, »Højskolen i Soer«, blive til Virkelighed.

FRA KØBENHAVNS BYMUSEUM

NICOLAISAMLINGEN — AF CHR. AXEL JENSEN

Niels Rosenkrantz' Monument. Efter Tegning i den uudgivne Del af Thuras Vitruvius.

OM kort Tid aabner Bymuseet en lille, beskeden Afdeling paa Nicolai.

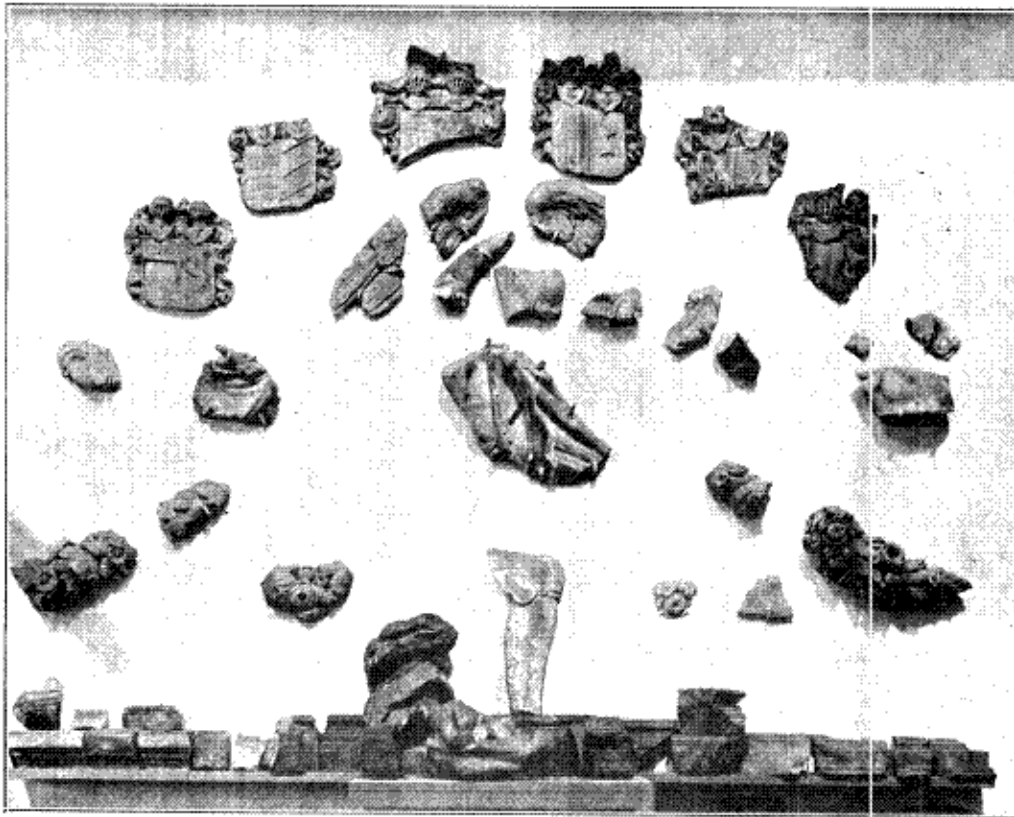
Dengang Departementschef, Lenssekretær Rentzmann skænkede Staden sin nye Kirkebygning, blev det planlagt, at den øverste Etage i den genrejste S. Nicolai skulde forbeholdes Bymuseets Samlinger. Alt blev tilrettelagt til Indflytningen, en detaillert Plan var udarbejdet og vedtaget. Men saa kom

Krigtidens Rationeringssystem paa tværs; i Stedet for Museet flyttede Ernæringsraadet ind i Bygningen, og senere har Museumsplanerne ikke kunnet gennemføres. Det viste sig nemlig, at Kommunens Hovedbibliotek maatte have større Plads end den, der oprindeligt var tiltænkt det, og indtil videre har det derfor ogsaa faaet Dispositionsret over den Del af Bygningen, som var tiltænkt Museet. Fra

Museets Standpunkt kunde denne uundgaaelige Løsning være beklagelig nok, men enhver maatte indrømme, at som Forholdene havde udviklet sig, var der ikke andet at gøre. Thi i de mellemliggende Aar havde ikke blot Biblioteket, men ogsaa selve Museet vokset sig for stort til Nicolaibygningen. En Overflytning vilde have ført til en højst upraktisk Deling ikke blot af Biblioteket, men ogsaa af Museets Samlinger, som paa Forhaand vilde have sprængt de snævre Rammer. Den hvælvede Museumssal med de mange Vinduer frembyder saa ringe Vægplads, at der allerede efter den første Museumsplan maatte projekteres en særdeles uheldig Sønderdeling af Salen med spanske Vægge, og nu kunde det forudsiges, at disse Vægge maatte gøres større og endnu mere skæmmende end beregnet, blot for at skaffe Plads til Museets Billedsamling i dens nuværende Omfang, uden at der endda blev Rum til Vækst og Førgelse.

Før de senere Aars Omskiftelser var der dog en lille Afdeling af Museets Samlinger, som var kommet nogenlunde i Orden, og som ikke mere lod sig flytte. Den er nemlig solidt indmuret i Taarnets Vægge, og den har da ogsaa sin naturlige Plads i Nicolaibygningen. Det er S. Nicolais »Lapidarium«, de mange Brudstykker af Kirkens rige Udsmykning med dekorative Stensculpturer, som er fundne ved Udgravningerne til Nybygningen. Allerede Kirkens Arkitekt, Professor Amberg, sørgede for, at den tømrede Top af det 1795 brændte, gamle Spir blev opstillet i det nederste Taarnrum, hvor han ogsaa rejste Kirkens eneste hidtil bevarede Gravsten, den, der blev lagt til Minde om en af dens første lutheranske Præster, den i sin Tid ret bekendte Mester Jacob Nielsen, † 1571. Men nu er dertil kommet en Række Fragmenter, der er anbragte paa Væggene i det øvre Taarnrum, saa vidt muligt i Aldersfølge.

Saa hærget er Hovedstaden, at dens Kirker ikke mere rummer et eneste Gravminde fra Middelalderen; selv fra Renæssancetiden, Frederik 2's og Christian 4's Dage, er der i hel Tilstand ikke bevaret stort andet end den nævnte kønne, men ganske borgerlige og jævne Præstegravsten. Hvad Ildebrande og Bombardement har levnet, er yderligere mishandlet og forspildt ved Ligegyldighed og Ødelæggelseslyst. Den gamle S. Nicolai er kun et altfor godt Eksempel herpaa. Gennem Aar-

Resterne af Niels Rosenkrantz' Monument.

hundreder havde den tjent som Gravkirke for Adelen og især for den højere Børgerstand, og efter Ildebranden 1728 havde S. Nicolai været den eneste af Byens gamle Kirker, der stod med sit rige Renaissanceudstyr uskadt. Men efter Branden 1795 gik ogsaa det til

Grunde. De ildskørnede Mindesmærker i den vanrøgtede Ruin blev mishandlede saa pietetsløst, at det trods Daidens Ligezyldighed endogsaa dengang kunde fremkalde Protester i Aviserne.

Al eet eneste af Kirkens mange Monumen-

ter er der bevaret en Tegning, nemlig af »det prægtige Rosenkrantziske Monument«, som Fru Birte Skel lod opsætte over sin Ægteherre, den bekendte Krieger, Generallieutenant Niels Rosenkrantz, der udmærkede sig under Karl Gustavs Belejring af København og faldt for Helsingborg 1676. Monumentet, af sort og hvidt Marmor over en Underbygning af Sandsten, kostede i følge Fru Birtes Regnskab næsten 7000 Rdlr., og Generalbygmester Lambert v. Haven gav Udkastet til dets Komposition. Sammenligner man Tegningen med et Billede af de bevarede Stumper, vil man se, hvor lidt der er tilbage af fordums Herlighed. Af selve Niels Rosenkrantz' Statue haves saaledes kun det ene Knae og en Stump af Hjelmen med dens Fjerbusk, og af den Engel, som svævede over hans Hoved, er der ikke bevaret stort mere, endda alle disse Smaastumper er sankede sammen paa mange Steder i Kirkefonten og ved velvillig Imødekommenhed fra Nationalmuseet har kunnet suppleres med tidligere fregravede Brudstykker.

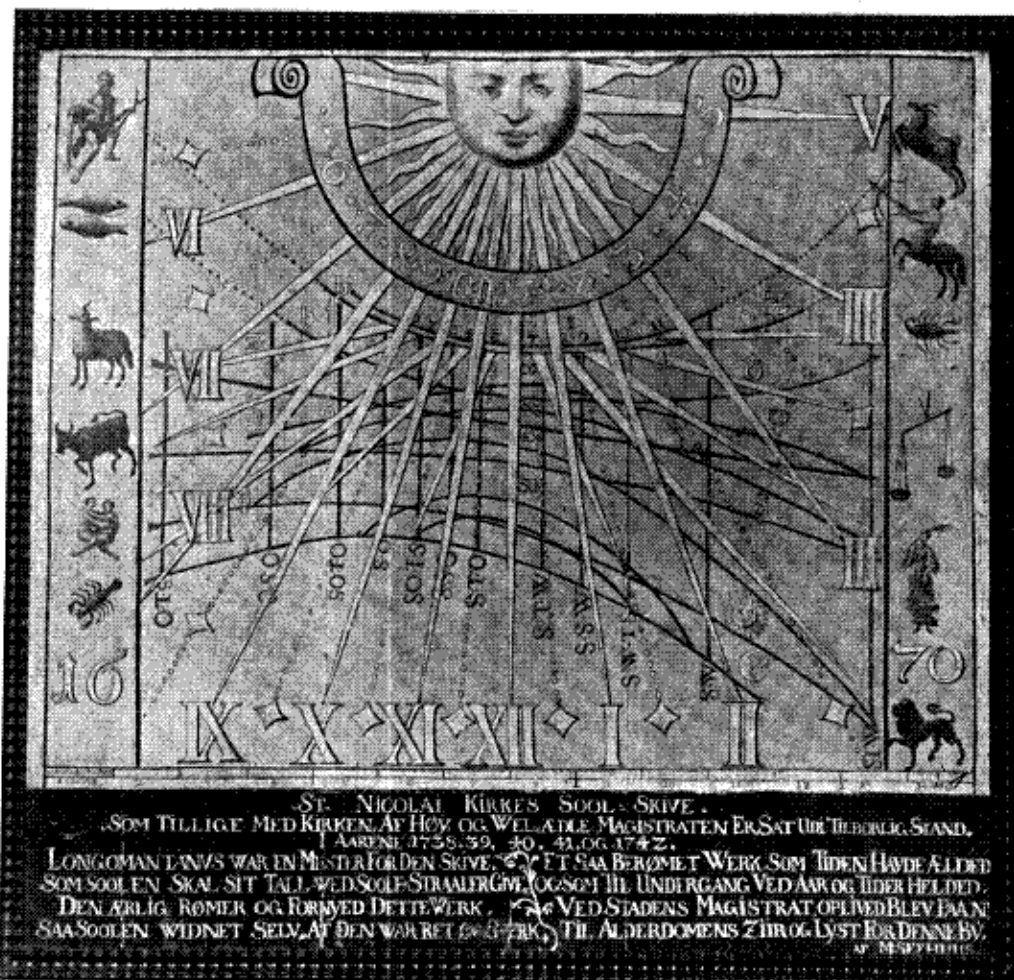
Odelæggelserne har været saa voldsomme og de levnede Fragmenter saa smaa, at Opstillingerne umuligt kan komme til at virke tiltalende. Den relativt mest fuldstændige af Gravstenene, med en rustningsklædt Adelsmand fra Christian 4's Tid og i følge Indskriften lagt over Kongens Rentemester Ove Høeg til Todbøl, † 1628, er nøjsommeligt sammenstillet af henved 90 Smaastumper. Naar man ser Lapidariet, maa det erindres, at det trods sin fragmentariske Tilstand hjælper med til at fylde et Hul i vor Kunsthistorie og give en Forestilling om Hovedstadens blomstrende Kunsthaandværk paa Renaissance-

Gravsten over Rentemester Ove Høeg.

Søjle fra Vaabenhusportalen.

St. Nicolai Kirkes Solskive.

paa Siderne ses Aarstallet 1670, men om Skivens Historie fortæller iøvrigt Indskriften for-neden:

St. Nicolai Kirkes Sool-Skive, som tillige med Kirken, af høy- og velædle Magistraten er sat udi tilbørlig Stand i Aarene 1738, 39, 40, 41 og 1742.

Longomontanus war en Mester for den Skive som Soolen skal sit Tall wed Soole-Straaler give.

Den ærlig Rømer og fornyet dette Werk, saa Soolen widnet selv, at den war ret og stærk.

Et saa berømet Werk, som Tiden havde ælded og som til Undergang ved Aar og Tider helded,

ved Stadens Magistrat oplived blev paany til Alderdomens Ziir og Lyst for denne By af M. Schuus.

S. Nicolais Urskive har altsaa oprindelig været konstrueret af Tyge Brahes Elev Christen Sørensen Longomontanus, der forestod Indretningen af Observatoriet paa Rundetaarn, og senere (1670) fornyet af den berømte Ole Rømer. Den mindre bekendte Schuus, som underskriver Verset, var den Mand, der paa Magistratens Vegne førte Tilsyn med Kirkens Istandsættelse. Og at Skiven virkelig er en Model fra 1742 og ikke en Kopi, fremgaar deraf, at den bærer Malersignaturen Getreuer; thi Malermester Getreuer nævnes i de endnu bevarede Kirkeregnskaber fra disse Aar og er sikkert Faderen til den bekendte Legatstifter, Hofmaler og Forgylder Chr. P. Getreuer.

Montren med Nicolaierindringer har faaet Plads ved Indgangen til Biblioteksudlaanet, men Biblioteket har desuden mellem sine Reoler og Vinduerne levnet en smal Gang, og i Tilslutning til Genstandene har Museet her indrettet en Billedudstilling, der illustrerer S. Nicolais Historie gennem Tiderne. Kobberstik, Raderinger, Fotografier og andre Billeder giver en Oversigt over Kirken fra Reformationstiden til de sidste Aar. De minder om Kirketaarnets Opførelse og dets vekslende Spir, Tilstanden efter 1795, Brandvagten, Tids-signalet, Slagterboderne omkring »Mavens«, Spirets og Bygningens Genrejsning. Billederne ledsages af korte, historiske Forklaringer, og det er Meningen efterhaanden at supplere og fuldstændiggøre Serien. Desuden er det planlagt her at ordne vekslende Billedudstillinger til Belysning af Byens Historie, og Begyndelsen hertil vil blive gjort med et Udvalg af Illustrationer fra Aarene 1830—60.

tiden. En af de ældste Gravstensstumper (fra 1544) kan endogsaa fortælle om en bekendt Kunstner, Kong Christian 3's Bygmester Morten Bussart, Lensmand paa Slangerup Kloster, og de andre kan i det mindste oplyse om københavnske Borgeres Gravsten i 16.—17. Aarh. Af Interesse er ogsaa en Søjle og andre Rester af Kirkens rige Sandstensportaler, en Mængde Brudstykker af Døbefontsgitteret, der har været et ypperligt Stenhuggerarbejde i Bruskarokstilen fra Christian 4's senere Tid, og Mindestenene af en muret Gravkiste fra Tiden ca. 1300, der fandtes under det gamle Kor.

Den Maade, hvorpaa den gamle Nicolai Kirke gik til Grunde, skulde synes at udelukke, at der kunde være bevaret andet af Kirkens Udstyr end det, som nu atter er fremdraget af Jordens Skød. Men i Virkeligheden er Forholdet dog et andet. Adskillige af dens mindre Inventargenstande har undsluppet Luerne og er havnet i andre Kirker eller i Museerne, og det hænder endnu, at saadanne

Nicolaiminder dukker op fra Glemsel i Privat-eje. Den Interesse for Stedet, som den Rentzmann'ske Gave har vakt, har ogsaa medført Genoptagelsen af flere saadanne Smaagenstande. Det er naturligt, at de er erhvervede til Bymuseet, og at de nu er blevne samlede i en Montre i selve Nicolai. Her ses foruden Kirkens gamle Sølvsignet, der har været bevaret paa Raadstuearkivet, nogle af S. Nicolais svære Pengebøsser fra 18. Aarh. samt et Par Malerier, af hvilke det ene, et lille Billede af Kristus paa Korset, har smykket en Hostie-æske, som Apoteker Peter Gagelmann 1671 skænkede til Højalteret, at bruge ved Standspersoners Altergang. Særlig Interesse har dog det her gengivne Maleri, som er dukket frem fra et københavnsk Urmagerværksted. Det forestiller en Solskive og er en meget sirligt udført Model af den store, i sin Tid meget berømte Solskive, som sad udenpaa Kirkens søndre Vaabenhus. Originalen har naturligvis været udstyret med en Skyggekaster, som ikke findes paa Modellen. Mellem Maanedstegnene

GRAVEN

Af Axel Broe.

Det er her, du blev lagt —
var det Vinter eller Vaar,
og hvor længe er det siden,
jeg synes det er Aar.

Og jeg ved ikke mere,
hvad der siden er sket,
der er intet, jeg kan mindes
af hort eller sét.

Har Skoven været grøn,
er den falmet, har det snet,
er Livet ikke standset,
den Gang, det var sket.

Aa, jeg ved det jo godt,
jeg har levet som før,
jeg har sovet, staaet op,
jeg har lukket min Dør.

Jeg har grædt og været vred,
jeg har smilet og lét,
og Livet er gaaet,
som var ingenting sket.

Ja, dette er det sande,
at intet er hændt
for mit Hjærte, siden den Gang
Lysene stod tændt.

Og de bar dig gennem Kirken,
og de sænkede cig ned
med mig og al min Glæde
i Jordens Blomsterbed.

DET KONGELIGE TEATER

KØBMANDEN I VENEDIG

III

(Fortsat fra Nr. 26.)

AF EDVARD BRANDES

HVIS der gaves et engelsk Nationalteater, vilde man muligvis have en Overlevering med Hensyn til Iscenesættelse og Kostymering og indre Spillemaade om ikke fra Shakespeares egen Tid — saaledes som man i Paris til en vis Grad besidder en Tradition om Molières Teater — saa dog fra de store Fremstillere i attende og nittende Aarhundrede. Man vilde da for Eksempel vide, om Shylock nogensinde var fremstillet med Hovedvægten lagt paa at latterliggøre Skikkelsen, hvortil der findes Mulighed i Optrinene med Antonio, Lancelot, Jessica, Tubal og maaske endda i Rets-scenens Slutning. Overmaade meget i Rollen tyder paa, at Shakespeare tog Shylocks Had og Hævn særdeles alvorligt og tildelte ham en halvt forbryderisk og halvt undskyldelig Lidenskab, der intet komisk Præg besad. Om Shylock i Shakespeares Kilder til *Købmanden i Venedig* altid optraadte som Jøde, kan ikke afgøres; i de ældste Fortællinger, baade østerlandske og vesterlandske, handlende om Laangiveren, der fordrer et Pund Kød udskaaet af sin Skyldner, er dette ikke Tilfældet; først da Jøderne, udespærrede fra ethvert Haandværk eller anden legemlig Sysselsættelse, kastes ind i Pengeforretningen som eneste Anvendelse for deres Forstand, kan Ildesindetheden overfor de magtesløse Trosbekendere i fjend-

ligt Land ogsaa skaffe sig Udslag i Sagnets Overførelse til en jødisk Pengeudlaaner. Shakespeare har ud fra sit geniale Syn paa Menneskers Væsen og Drift udstyret sin Shylock med en saa lidenskabeligt skælvende Bitterhed over den Tort og Forsmædelse, der møder ham som Jøde, at hans Hævnløst synes at opstaa som naturlig Følge og hans Anslag mod Antonios Liv ikke bliver uforstaaeligt. Stykkets dybeste og berønteste Repliker er lagte i Shylocks Mund. Og intet Spor af Latterliggørelse findes her.

Elterhaanden har rundt om i Verden, i England, Frankrig, Tyskland, ligesom i Skandinavien, Fremstillingen af Shylock læstnet sig omtrent i samme Form, skønt selvfølgelig Fremstillereens Talent faar en Hoved-Indflydelse paa den Virkning, der kan opnaas overfor Tilskuerne, naar disse ikke tror paa selve Hændelsens Sandsynlighed. Visse Fremstillere, som for Eksempel Ludwig Devrient, den store tyske Forvandlingskunstner fra forrige Aarhundredes første Halvdel, og den romantisk-rasende Bogumil Dawison søgte — efter Hegelsk Filosofi — at lade det komiske dog kun ved Anvendelse af tysk-jødisk Mundart og det tragiske ved Fremhævelse af Shylocks Lidelse opgaa i en højere Enhed som det gribende Race-Typiske. I Danmark, hvor altid tysk Skuespilkunst fra Schröders Tid omkring 1790 og op til 1850 efterlignedes, lagdes ogsaa Vægten paa en jødisk Udtale, der toges fra de halvtyske indvandrede Smaahandlere og som allerede Holberg godt kendte. Man brød sig ikke om Urimeligheden af, at Italieneren hos Shakespeare talte Dansk-Tysk med en Betonning fra Datidens Læderstræde-Kramhandlere; i forrige Aarhundrede lod ikke Ryge eller Kristian Mantzius eller Emil Poulsen sig drive fra denne bekvemme Spillemaade. Hverken i England eller Frankrig kendes den. Samtidigt har der udviklet sig overalt en Bestræbelse efter at give Shylock et patriarkalsk Præg. Saaledes især i England. Irving, hvis uhyre beundrede Hovedrolle netop Shylock var, gav ham et Udseende, en Myndighed, en Majestæt næsten som var det selve Fader Abraham, Folkets Fader og Fyrste, og derved opnaaede han en særlig Virkning, fordi de andres Fornærmelse imod denne Slægtkæmpe syntes saa uundskyldelig, at Shylocks blinde Hævntørst fik et rimeligt Gengældelsespræg.

For et Par Aar siden opførtes *Købmanden i Venedig* her i Byen ved én af Hr. Max Reinhardts Forestillinger, der pristest langtfra Fortjeneste. Det Meste af denne Opførelse var middelmaadigt, Indtrykket ringe. Man burde ikke derfor gaa i Rette med Reinhardt, der altid maa anses som en Fornyer og en Mester; han kom herop med værdiløst Teatermateriel og med en ikke udmærket Trup. Skuespillet var paa moderne Vis iscenesat indenfor et Par Billedrammer, der hverken syntes smukke eller stilfulde. Mon ikke denne Mode allerede har overlevet sig? Man saa den her anvendt ved November-Opførelsen af *Dronning Margareta*, hvor den hemmede den Poesi og Styrke, der prægede Fru Bodil Ipsens fortræffelige Fremstilling. Et af to: enten maa man opføre de gamle Skuespil indenfor tre Tæppevægge uden nogetsomhelst Dekorationsmiddels Sted-Billede og Tidspræg eller ogsaa maa man anvende hele det moderne Teaterma-

Johannes Poulsen som Shylock.

Retsscenen. Fra venstre til højre: Johannes Poulsen, Bodil Ipsen, Lars Knudsen, Methling, Karen Thalbitzer, Ottosen, Liebmann, From og Aage Fønns.

skineris Magt og Pragt til at fremtrylle en scenisk Glans, til hvilken dog Shakespeare intet Middel besad. Uheldigvis forekom ogsaa Udførelsen ved Reinhardts Gæstespil ringe: Bassermann var almindelig og uden Lidenskab som Shylock, ikke forskellig fra hundred andre tyske Fremstillere, medens den med Urette beundrede Fru Thiemig omdannede Portia til en blid og lidt hysterisk skælvende Præstegaardsfrøken af utvivlsom germanisk Oprindelse.

Hovedinteressen ved Teatrets Ny-Opførelse af *Købmanden* maatte knytte sig til Shylocks og Portias Fremstilling. Hr. Johannes Poulsen har vovet et Shakespeare'sk tænkt Forsøg, idet han paa éngang vil give Shylock et lattervækkende Præg og dog lægge en lidenskabelig Undergrund for dennes Had og Hævn. Han benytter derfor et Mæle, der skal gengive en jødisk Taleform uden Dialektpræg, urent gurgende med bratte Tonefald og skurrende Overgange, ligesom han bortkaster det patriarkalsk Værdige og Smukke ved Shylocks Udseende og forvandler sit eget Ansigt — uden raa Maskering — til et opsvulmet, pluskæbet, tyklæbet, bevægeligt Kræmmerfjæs. Virkningen er overordentlig: Shylocks Adfærd og Skæbne bliver forstaaeligere, menneskeligt indlysende; Afskygninger i Tale og Bevægelse mangfoldiggøres og sammensmeltes dog til et Sær-Væsen, østerlandsk undertrykt og østerlandsk rasende. Indtrykket er: den krybende Snog, der rejser Hovedet, lysten efter det giftige Stik. Sammensætning og Udførelse gør Poulsen stor Ære ved den ejen-

dommelige Fantasi og den kunstneriske Ihærdighed, ødslende med legemlig og aandelig Styrke.

Det Øvrige var sparsommere af Ydre og Indre. Naturligvis var der Fru Bodil Ipsen som Portia, og hun tør siges ligesom denne at være født under en dansende Stjerne. Nydeligt var meget baade i Tone og Udtryk, bedst Holdningen i Retsscenen; men Helhedspræget var dog kun nydeligt-skælmsk; ikke storladent-ædelt men københavnsk-muntert. Og hvorfor havde man dog misklædt den smukke Dame i saa hæslige Dragter? Kunde ikke denne Shakespeares Dejlighed dannet en Undtagelse fra det øvrige Udstyr?

Dette var grufoldt. Og desværre stod Udførelsen altfor godt dertil. En og anden Silhuet kan undtages: Hr. Nik. Neiiendam som den oldingenedbrudte Doge og Fru Nissen som en smilende Jessica. Men Bassanio og Nerissa og Lancelot og den gamle Gobbo og Bejlerne!! Der kræves Hr. Johannes Poulsens Atletstyrke til at bære Stykket oppe, naar saa megen Svaghed trækker ned.

En eneste Ting i Iscenesættelsen bør maaske nævnes, fordi den er altfor taabelig, skønt ikke ny. De tre Skrin og Bejlervalget fremføres for en Forsamling paa tyve-tredive Personer, hele Portias Husstand. Paa den Maade kunde Hemmeligheden ikke bevares. Selv i et Eventyr bør en beskeden Sandsynlighed opretholdes, og derfor burde ogsaa Bejlerprøven foregaa i et paa Scenen afskildret hemmeligt Rum, synligt for Tilskuerne og Portia, men ikke for andre. Omtrent som Vælgernes Afstemningsrum paa Valgdagen.

Vi henleder vore Læses Opmærksomhed paa den i Ole Haslunds Hus (Haslund og Heyman), Østergade 15 arrangerede interessante Udstilling over »ILLUSTRERET TIDENDE«s Historie fra 1859 til Dato, samt paa den

BORTLODNING

af Kunst (Malerier og Skulpturer), Kunstindustri m. m., som med Justitsministeriets Tilladelse staar i Forbindelse med Udstillingen.

Lodsedler til Bortlodningen kan faas paa Udstillingen samt ved Henvendelse til Illustreret Tidendes Kontor, Kongens Nytorv 21. Telefon Central 8338.

DE BRÆNDTE MANDLER

AF OLGA EGGERS. — ILLUSTRERET AF KARL RØNNING

JEG synes, du er saa nervøs!»
 »Jeg — slet ikke!»
 »Hvorfor kan du da ikke sætte dig ned?»
 »Hvorfor skulde jeg side?»
 Hun saa op paa ham med to store, rolige Øjne, hvori der gemte sig et Glimt af ængstelig Nysgerrighed.
 »Hør, sig mig,« hun bøjede sig forover, med Hænderne foldede i Skødet, og prøvede at holde hans Blik fast, »tror du ikke, det var bedre, du fortalte mig det altsammen?»
 »Der er intet at fortælle.»
 Saa blev der en Payse. Han fortsatte sin rastløse Vandren rundt i Stuen, og hun fulgte hver af hans Bevægelser med grundende Opmærksomhed.
 At der intet var at fortælle, det var jo altsaa ikke sandt. Han var optaget af noget, hun ikke maatte vide, og hun havde endnu ikke faaet fat i blot den mindste Maske af Vævet. Det var ikke Forretninger, der optog ham. Naar han havde Ærgrelser der, var hun altid den første til at høre om det, saa dér var hun paa fast Grund.
 Saa maatte det altsaa være en Kvinde.
 Naa ja, de havde været gift i fem Aar, og saa maa man vel være forberedt paa, at ens Mand — da Mænd nu engang er, som de er, — kan faa et Anfald af erotisk Influenza.
 Men — de meget smukke Øjne blev endnu dybere og mørkere i deres Glans af Speku-

lation, er en Mand værd at holde paa, naar han selv begynder at løsne Taget?

Der kom et helt nyt Perspektiv i Spørgsmaalet: Elsker jeg ham?

Det havde hun jo spurgt sig selv om, fra næsten den første Gang, de mødtes? Hun var begyndt med at spørge sig selv om det, halvt spøgende, en lille Smule ironisk og alligevel ømt, senere mere og mere glad, overbevist. Tilsidst havde det været som en stor Jubel at spørge, fordi hun kendte det sikre Svar.

Der havde jo været saa mange, som havde spurgt hende, om hun ikke elskede dem. Og der havde været en blid og kølig Beklagelse i hendes Stemme, naar hun havde svaret dem, at den Mulighed overhovedet ikke var naaet til hendes Bevidsthed.

Og det havde gjort ondt i hende selv at svare saadan. Ikke for deres Skyld, saa meget kendte hun til Livet, at hun ikke saa særdeles overbevist troede paa Mænds ulægelige Hjerteskaar, men for sin egen. For hvorfor skulde hun dog ikke træffe en Mand, der var saadan, at hun maatte elske han.

Da han saa endelig kom, denne lange Dreng her, saa sagde hun jo undertiden til sig selv, at han egentlig var mere Mand end han var Barn.

Men havde gamle kloge Tante Dine, der havde været ulykkelig gift tre Gange og hvem næsten alle Mænd elskede, bare de saa hende, — havde hun ikke sagt, at den Mand, der er Dreng, han er forfængelig, nem at friste og maa aldrig lades ene. Men tager man ham klogt, saa er han god nok. Men den Mand, der ikke har Drengen i sig, han er fordærvet.

Og Jens Peter havde til Overflod Drengen og Drengens Egenskaber i sig. Forfængelig — jo, han elskede Ros, ønskede at tro, man saa op til ham, stivnet af Beundring, og instinktmæssig havde hun ogsaa Følelsen af, at han altid skulde være optaget af hende? Kom der et tomt Rum, vilde det ikke længe være ledigt.

For der var ingen Tvivl om, at det var de fjorten Dage, hun havde tilbragt i Jylland hos Familien, som havde vakt hans Interesse for — ja, kunde det være andre end den interessante Enke, han for et halvt Aarstid siden havde haft til Bords ved sin Fætters Bryllup?

Der var ingen virkelige Beviser, men der var Tegn i Sol og Maane.

Hun kunde saa udmærket forestille sig, hvorledes det var kommet.

Enken var en klog Dame med et meget vidende Smil og en ulastelig Figur. Hun havde ogsaa en egen, dvælende Maade at se ind i en Mands Øjne paa, som opdagede hun der noget ganske nyt og overvældende.

Saa havde Jens Peter naturligvis mødt hende, og i sin Forurettelse over at maatte undvære sin egen Kone havde han paakaldt hendes kvindelige Deltagelse. Saadan kunde det være.

Pludselig ringede Telefonen.

Dora løftede Hovedet, og over Jens Peters Ansigt gik der nervøse Trækninger, idet han med et Sæt stoppede op midt ude paa Gulvet.

»Men saa tag den dog.«

Blikket fra hendes halvlukkede Øjne ramte ham med en kølig, smilende Spot.

»Jeg ved jo ikke — naa — ja, nu skal jeg — — —.«

Hun lagde sig tilbage i Stolen og iagttog ham, medens han febrilsk snappede Røret og spurgte, hvem det var.

»Han ved det saa udmærket godt, akkurat lige saa godt som jeg nu. Det er naturligvis en Aftale, at hun skal ringe paa denne Tid. Derfor har han været saa hysterisk over, at jeg blev hjemme og ikke gik hen til Mor, som jeg plejer,« tænkte hun.

»Jo — jo, det er mig — aa bevares — slet ikke, tvertimod — jo, vi er hjemme —«

»Vi,« tænkte hun, »ja vist saa, skynd dig og sig »vi«, saa hun kan vide, Banen ikke er klar.«

»Naa, ja jeg kan tænke, De har travlt, naar man lige har faaet en ny Ridehest, saa — jo, det kan jeg godt — det skal jeg nok. Ja, jeg skulde hilse, — Tusind Tak, Farvel.«

Da han havde lagt Røret og havde vendt sig imod hende med et saare mislykket Forsøg paa at lade uanfægtet, rejste hun sig langsomt.

»Du behøver ikke at sende Hilsner fra mig til Fru Carlsen. De smaa Formaliteter kan godt springes over. Hvornaar kommer hun saa?»

»Hm — jeg forstaar ikke, hvad du mener, — kommer?»

»Hør nu, Jens Peter, af alle daarlige Skuespillere turde du maaske være den daarligste.

Og hvorfor gider du egentlig spille Komædie for mig? Tror du virkelig, jeg vilde lægge dig den fjærneste Hindring i Vejen for at se den omtalte Dame?»

Han stirrede paa hende, med Munden halvt-aaben og et Udtryk af Forfjamskelse, som fik hende til at smile.

»Ler du!»

»Men Gudbevares, vilde du virkelig mene, at jeg skulde græde? Nej, min Ven, saa kender du ikke moderne Kvinder. Har vi ikke altid været enige om, at vi to var overlegne Mennesker, der aldrig vilde føle os berettiget til at lægge noget Baand paa hinanden? Har vi maaske ikke?»

»Jo — men — jeg synes alligevel —»

»Du synes, jeg burde lave en højdræmatiske Scene, tale om Troskab og Hjerternes brudte Pagt — er det det, du venter paa?»

»Naturligvis ikke, men — men hvad er det dog for en Maner — hvad mistænker du mig for.«

Hun ventede et Øjeblik. Saa vovede hun at stole paa sin Gætteevne.

»Jeg mistænker dig — for at bruge dit eget Udtryk, — for at have inviteret den charmerende Frue hen til dig i Morgen Aften, medens jeg er i Teatret. Det er nu praktisk med disse Abonnementsaftener, ikke?»

Han blev saa overrumplet, at han ligefrem tabte Ordene ud af Munden, inden han kunde faa Tid til at besinde sig.

»Hvordan i Alverden har du opdaget —?»

Hun vendte sig hastigt om, saa han ikke kunde se hendes Ansigt. Et Øjeblik efter hørte han hende sige i en næsten overbærende Tone:

»Tænk dog endelig ikke, at vi alle er ligesaa dumme, som du. Du kan tro, din Veninde vilde smile af dig, hvis hun hørte dig. Naa, men hvad jeg vilde sige, — jeg gaar jo altsaa Klokken syv, og saa maa vi sørge for, at her er en lille Anretning til hende. Saa meget kan det jo ikke være, da hun jo ikke saa gerne maa spore min ordnende Haand. Men du kommer til at købe en Flaske Vin, vi har ingen passende Slags hjemme, og saa maa du skaffe noget Konfekt.«

»Konfekt —!»

»Ja naturligvis. Hvad har du ellers tænkt at byde hende. Du maa blandt andet købe brændte Mandler. Jeg kan huske, at vi talte om brændte Mandler ved Edwards Bryllup, og jeg synes, hun sagde, at dem sværmede hun for.«

»Jamen, er du gaaet fra Forstanden — hvornaar har jeg sagt, at jeg venter hende?»

»Du har ikke bestilt andet end at sige det, — der er nemlig mange Maader at sige noget paa. Men hvorfor skulde du heller ikke sige det?»

»Hvorfor jeg ikke skulde sige det? Jamen det er da ikke noget, man —»

Han standsede og mødte hendes leende Øjne med et vredt Blik.

»Er det ikke noget, man siger til sin Kone? Naa nej, maaske ikke efter den gængse, gode, gamle Moral. Men er det ikke noget, man gør? — Men lad os nu ikke spille mere Tid med at filosofere. Du kan altsaa sige til hende, naar du i Morgen telefonerer til hende fra Kontoret, at hun kan være her i uforstyrret Fred fra halvotte til ti. Og jeg beklager, at jeg i Dag blev hjemme og satte dig i den ubehagelige Situation at maatte tale med hende i min Nærværelse. Næste Tors-

dag skal jeg nok som sædvanlig besøge Mor paa denne Tid.«

Hun nikkede til ham, gik og lukkede Døren, og et Øjeblik efter hørte han hende nynne inde i Sovekammeret.

Han blev staaende lidt og lyttede til den ubekymrede Stemme. Saa drejede han sig med en Ed om paa Hælen og satte sig ned ved sit Skrivebord.

— — —

»Du har vel husket de brændte Mandler?»

Han rynkede Panden og brummede noget uforstaaeligt.

»Jeg har sagt til Sofie, at hun kunde have fri,« vedblev hun uforstyrrelig. »Det ser bedre ud, at hun ikke ved noget om dine Damebesøg. Men se saa her, — jeg mener, du skal stille Bakken med Vin her paa det lille Bord. Det maa godt se saadan lidt rørende ubehjælpsomt ud, da det jo er et Mandfolk og ikke en Stupige, der har ordnet det.«

»Men Dora dog —»

»Hvad er der?»

»Jeg synes, — jeg synes egentlig, du skulde skamme dig.«

»Jeg!!«

»Ja — ja — den Maade du haaner mig paa — din — —»

»Jeg, — som gør alt for at hjælpe dig! Nej, ved du hvad, Mandfolkentaknemlighed overgaar dog endnu alt andet. — Naa, men her er Glassene. Har du en Proptrækker ved Haanden? Og hvor er de brændte Mandler?»

Da han ikke gjorde Mine til at røre sig, tog hun en lille firkantet, hvid Pakke ud af hans Haand og vilde til at løse Sejlgarnet op, men han rev den fra hende.

»Hvad er nu det?»

»Hvad det er — det er — at — at jeg skal nok selv.«

»Som du vil — jeg ved saamænd ikke, om det ser mest naturligt ud, at du byder hende dem af Posen, eller om jeg skal tage den lille Sølvskaal —»

»Ingen af Delene.«

»Hvad behager!»

»Jeg mener, — det kan du lade mig om.«

»Derfor er det jo ogsaa, jeg spørger dig. Og mon der saa er mere?»

Hun stod og ordnede lidt ved Glassene og løftede Vinflasken i Vejret til en kritisk Undersøgelse.

»Den er da vel ikke støvet? — Nej, jeg tror ikke.«

Han saa paa de smukke blottede Arme, der holdt den gyldent skinnede Flaske op mod Lyset, og udbroød ubeheersket:

»Maa jeg forresten spørge, hvorfor du er saa pyntet?»

»Pyntet — men jeg skal jo hen og høre »Drost og Marsk.«

»Saa —»

»Det ved du jo godt.«

»Og saa skal du nødvendigvis være saa fin?»

»Jeg ved jo ikke, om jeg skal paa Kafé bagefter.«

»Naa — paa Kafé — —»

»Hør, Jens Peter, du har en sjov Maade at gentage mine Ord paa. Jeg synes ellers ikke, det er saa vanskeligt at forstaa. Først gaar man hen og hører en Opera, — saa gaar man hen og spiser til Aften.«

»Naa det gør du — med hvem?»

Hun løftede et langsomt Blik paa Skraa op imod ham.

»Med hvem, — med hvem jeg har Lyst.«

»Hvad siger du?»

»Er der noget mærkeligt i det? Skulde jeg gaa med en, jeg ikke havde Lyst til at — —»

»Gør du Nar af mig?»

»Nej, nu har jeg aldrig kendt Mage. Staar du ikke der og kommer i et fuldkommen ubeheersket Sindsoprør. Det er virkelig en daarlig Forberedelse til at modtage en smuk Dame, en sikkert meget forvænt Dame. Men lad os nu blive færdige — hvor er saa de brændte Mandler?»

Hun greb efter dem, men han var hurtigere end hun, og inden hun kunde naa dem, havde han med et rasende Kast kylet dem hen mod Døren, som de ramte med et Brag.

»Er du bleven forrykt, Jens Peter?»

»Ja, hvis jeg ikke er det, saa er det i hvert Fald ikke din Skyld. Tror du, jeg lader mig tage ved Næsen paa den Maade! Tror du, jeg sidder her og gumler brændte Mandler med et fremmed Fruentimmer, medens min Kone render paa Kafé med Mandfolk? Hvis du tror, jeg finder mig i den Behandling, saa tror du fejl.«

Hun havde ladet sig falde ned i en Stol og stirrede med troværdig Overvældelse paa ham.

»Du er altsaa bleven tosset?»

»Ja, det skal jeg vise dig, jeg er. Saa du tror, jeg er saadan et Mæhæ. Du forlader ikke denne Stue i Aften, forstaaer du. Saa kan dine Galaner for min Skyld danse Shimmy over Kongens Nytorv hele Natten, om de har Lyst.«

Inden hun kunde faa svaret, var han ved Telefonen og brølede et Nummer ind i Tragten.

»Ja, det er mig — undskyld, at jeg ikke kan have Fornøjelsen i Aften. Min Hustru er desværre bleven pludselig syg. — Mange Tak — ja undskyld — jeg maa ind til hende — Farvel.«

Han vendte sig om, og maalte hende med hoverende Blik.

»Ja se den mente du jo, du havde lavet fint. Men den gik jo altsaa ikke.«

»Det ser jeg.«

Hun bøjede Hovedet for at skjule et Smil.

»Og den gaar heller ikke i Fremtiden.«

»Naa —»

»Saa naar du næste Gang skal høre Opera, saa skal jeg maaske tilfældigvis ogsaa.«

»Du bryder dig jo ikke om Musik.«

»Gør jeg ikke, — hvad ved du om det. Tvertimod — jeg kender ikke noget hedre end »Drost og Marsk.«

»Hm —»

»Hvad er det, du sidder og spekulerer paa? Det kunde interessere mig, om du for en Gangs Skyld vilde sige mig det ærligt.«

»Vilde det virkelig interessere dig at vide, hvad jeg sidder og tænker paa.«

»Jeg forlanger det.«

»Om du egentlig længere har nogen Ret til at forlange, det ved jeg nu ikke, — men — jeg vil alligevel sige dig det.«

»Naa —» hans Mine var spændt og Øjnene vrede.

»Jeg tænkte paa, at du maaske alligevel var værd at holde paa, og — om du snart vilde til at samle Pakken med Mandlerne op — der er ingen Grund til, at den ligger længere der henne paa Gulvet — for jeg — holder nemlig ogsaa meget af brændte Mandler.«

LITTERATUR

VALDEMAR RØRDAM: JENS HVAS TIL ULVBORG, II. DEL

FORBLØFFENDE hurtigt er denne omfangsrige anden Del kommet efter første. Hurtigt maa den være skrevet, det har man en levende Fornemmelse af under Læsningen, i en Inspirationens og Ekstasens Hast. For at sige det straks: det er en Bog, som betager og river med sig, den er fuld af Æventyr og Virkelighed, den er Østerlandets Glød og Versets Brus, den er helt igennem eller næsten helt igennem Handling og Spænding og susende Fart.

Dog, det, der først og fremmest bærer den, er ikke noget ydre, det er en indre Spændkraft, denne Bog er et Digt, et henrevet og stundom dybt lidelsesfuldt, om Mennesket og dets Liv og Skæbne, om Sjælens Mørke og om Sjælens Lys.

Naturligvis kan der her og der rettes Indvendinger mod Bogen, i et saa stort fortællende Digt, hvor der spilles paa alle Slags Instrumenter, kan der undertiden opstaa Mislyde. Man kan være uenig med Forfatteren i en moralsk Vurdering, finde Brist i Psykologien, Svagheder i Romantekniken. I Særdeleshed vil man vanskeligt kunne undgaa at finde Bogens polemisk-satiriske Afsnit ubeaandede. Men dette er jo kun, hvad man vidste i Forvejen. *Indignatio facit versus* — dette Ord er ikke møntet paa Valdemar Rørdam. Det passer kun paa ham, hvor Harmen løfter ham op i de profetiske, i de sublime Højder. Naar han gaar frem i Døgnets Strid, med Viddets Vaaben, rammer han kun sjældent, hvor han sigter.

Men nok herom. I det Hele opfordrer dette Værk ikke til at hæfte sig ved Indsigelserne, ved Manglerne, man lader sig beredvilligt bære af dets Rytmes brede Bølge, er man engang begyndt paa Læsningen, hører man nødigt op, før sidste Side er naaet.

*

Første Del var Forberedelsen, Begyndelsen. Og al Begyndelse er som bekendt vanskelig. Her er alle Bække smaa løbet sammen og har dannet en stor Aa. Jens Hvas er fra Yngling blevet Mand. Mens han før havde lidt svært ved at gøre sig gældende — der blev ligesom ikke rigtig Plads til ham i Skildringen — træder han nu i Forgrunden i den Grad, at han næsten fylder hele Bogen. Af Barndomsvennen, Ejner Køster, Søsterens Forfører, ser man et Glimt — inden han styrter i det skummende Vandfald. Paa eventyrlig Maade har Hævnen ramt ham, uden at Jens Hvas har behøvet at røre en Haand. Siden gifter Jens sig med Landsmandinden Asta, de faar Børn. Den brillante Svensker og Plantageejer Löwen dør. Saa er Jens Hvas, der arver ham, Millionær, og vi ser ham nu i ivrig Virksomhed som Planter, Købmand, Rheder. Han forsømmer Familjen, betaget af Arbejdets Rus. Konen rejser til Danmark med Børnene, der ikke taaler Klimaet. Og da er det den gamle germanske Tragedie: den blaaøjede, der ægter den blaaøjede, fordi hende forstaar han bedst, men da hun er borte, gaar han i Venusbjerget til den sorte Prinsesse, fordi hun er det Ukendte, det Farlige, fordi hun er Livets Pokal tømmt til Bunds:

Det kaldte i ham, og det kaldte paa ham,
til sorte Fester og til blodrød Fejde.
Der var en Magt, som søgte ham og saa ham,
og saa ham nøgen: Lid du paa dit Lejde —
Jeg drog dig, slog dig med min Troldoms Trommer,
jeg slaar dig, flaar dig: Hvad er Livet værd?
Det veed kun den, der veed, hvad Bægret rummer
af Lyst og Ve og Vanvid. Her! Her! Her!

Vildt og hensynsløst giver Jens Hvas sig hen til »Gløden, som er Glemsel«. Men Trætheden indfinder sig. Han vender tilbage til det karske Arbejde. Saa er der Hustruens Hjemkomst — Skriftemaalet, Tilgivelsen. Men Menneskene, »Selskabet«, tilgiver ikke saa let. Jens har desuden fra de unge Dages erotiske Vikingefærd mellem Brune og Hvide en Del at staa til Regnskab for, han har meget at angre. Og en Dag paa en Udflugt, paa et Hotel, hvor han sidder alene ved sit Bord, føler han sig pludselig omhvislet af Sladderer, af Skadefryd, af Hævnlyst og Foragt. Det ender med, at han flygter — som en udstødt og en udstenet. Han, den haarde, han er dog ikke haard nok. Han forstaar, at der er en dyb Spaltning i hans Natur:

Her handlekraftig hedensk af Natur,
hist hensynsfuld og angerfuld og kristen . .

Alt dette er skildret gennem en Række Optrin og Oplevelser, der er ét langt Mareridt. Da Jens endelig, efter et Sygeleje, er blevet Herre over sin Depression, er han en anden end før. Hjemveen kommer. Han og hans trofaste Asta rejser hjem, forenes med

Børnene, der nu er voksne, og bygger et nyt Ulvborg i Stedet for de gamle, som Husmands-Bevægelsen har trampet ned.

Jens Hvas har — trods alt — sejret. Han er ikke blot vendt hjem med det Guld, som ingen Nation kan undvære, han er blevet en Dansker af større Format end det sædvanlige. Han har maalt til dens svimlende Bund Kløften i sit Væsen mellem Handling og Tanke, har erkendt, hvilket er Vejen til Helse. Han har fornemmet altings Utryghed og Trygheden i det, som er trods alt og over alt.

Jeg ved ikke, om Jens Hvas helt igennem er saa typisk dansk, som han er ment. Men af den Digter, der har skildret ham, er han dybt personligt følt. Saa meget kan ialfald siges. Og selv om maaske ikke alle Læsere vil have en helt klar Opfattelse, en helt fortrolig Fornemmelse af ham som Skikkelse, saa vil Bogen alligevel fængsle dem og gribe dem, svulmende rig som den er paa Detailler, paa Farver og Dufter og Lyde, paa Begivenheder og Situationer, paa Stemning og Grøbleri og Drøm.

Har Valdemar Rørdam da sejret med denne Bog? Han har sejret. Han har overvundet sine Læsere, vi følger ham over Stok og Sten, gennem Tykt og Tyndt, selv om vi til Tider ikke kan tilbageholde en Knurren, der betyder Protest. En rigtudyret Digter har vist os det straalende Jorderig og Sjælens Afgrundsgab, vi har været paa en lang Vandring, der føites kort, fordi han gik foran med sit ildnende Raab, i Stormtempo.

Kai Hoffmann.

Valdemar Rørdam

Lanterna oeconomica.

AF HANS TEGNER

RIGTIGHEDEN af de Ord, som her sidst stod skreven om den store Retssag vedrørende Landmandsbanken, blev bekræftet af en dansk Forretningsmand lige hjemkommen fra en Rejse i England, som sagde: »Alle Steder, hvor jeg kom, vilde de tale om Landmandsbanken og sagde de: »Det er en mærkelig sygelig Trang I har derovre i Danmark til offentlig at publicere, hvormange Hallunker I har. Det skader Jeres Kredit. Kan vi i det hele taget betro dem noget derovre?« Stoffet hugges af geskæftige Journalister. Uddrag gives i de engelske Blade. Man forlangte stadig Bankgaranti stillet af Privatbanken eller Handelsbanken.«

I norske og franske Blade er der jo fremkommen landskadelige Rygter og uvederhæftig Sensations-Journalistik. Det skal herfor gentages, at det vilde være rart, om Aktør snart kunde komme med selve Anklagetalen, og om de Sigtede uden Omsvøb klart og tydeligt vilde svare, for at Dom kan falde og Retssalen lukkes. Det vilde være i hele det danske Samfunds Interesse. Ikke alene maa vor Kredit genrejses, men selve Banken maa have Ro, for at det skal lykkes dens Ledelse at genskabe dens Position. Thi Banken kan ikke undværes.

*

I en anden Retning har vi Grund til at være stolte over vore Domstole. Det Retsind, der hersker, den Retfærdighed, der øves i disse, kan man uden Overdrivelse betegne som enestaaende, navnlig i Forhold til de udenlandske Parthavere. Medens danske Firmaer af Erfaring ved, hvor vanskeligt det er at vinde en Retssag i Udlandet, saa hører det til Dagens Orden her, at udenlandske Sagsøgere vinder deres Sag overfor danske Modparter. Voldgiftsdomstolen paa Københavns Børs er højt anset i og benyttes meget af de baltiske Lande, Tyskland, Norge og Sverige, og dens Medlemmer har Ret til at være stolte over den. Ligesaa med vor Sjø- og Handelsret og vore juridiske Domstole. Det er ingen Skade til i disse Tider at fastslaa samtliges fine Position, Upartiskhed og Retfærdighed uden Hensyntagen til Parternes Nationalitet. Man skal ikke sætte sit Lys under en Skæppe. Publicerer vi Lyderne, lad os da ogsaa faa Dyderne med.

*

Under Forhørene er det stadig fra Landmandsbankmændenes Side blevet hævdet, at man maatte tage Hensyn til, at Aktierne paa det paagældende Tidspunkt var mere værd end Kurserne udviste, at den *indre Værdi* var større end Kursværdien, at i det lange Løb vilde Dækningen altsaa blive større eller tilstrækkelig, thi der vilde komme den Dag, hvor Papirerne igen steg. Dette Syn er modsat det, som hævdedes fra anden Side og som kan udtrykkes saaledes: »Hvad kan det nytte, at den indre Værdi er større, naar man ikke kan faa Folk til at tro derpaa?« Der er nu hertil at sige, at i mange Tilfælde saa Landmandsbanken galt paa Værdien, nemlig saadanne, hvor den var absolut verloren, og at paa den anden Side i mange Tilfælde var den indre Værdi større, at det ikke saa meget drejede sig om at faa Folk til at tro derpaa (thi mange vidste udmærket godt, at Værdien var større), men at det lave Niveau skyldtes forskellige Aarsager, saasom Deflationsanstrængelser, Bankkreditindskrænkninger, Mistillid, Fondsbørsens tekniske Position (Blankosalg var da Favoriten), tyngende Skattebetalinger, Mangel paa likvide Midler, og den gamle Sandhed, at i et faldende Mar-

ked vil de fleste sælge. Det var derfor givet, at der vilde komme den Periode, hvor mange Papirer af god Kvalitet vilde stige igen, og at Folk saa vilde give sig til at købe i stigende Marked. Der er en vis Skæbnens Ironi ved det Faktum, at alt imedens Forhørene afholdtes og Landmandsbankens Folk talte om gamle Kurser, gamle Forhold, lavt Niveau og indre Værdi, saa har Fondsbørsen oplevet en reel og betydelig Hausse. De, der har købt paa det lave Niveau, har tjent Formuer. I Løbet af ganske kort Tid har man kunnet gøre op til over 100 pCts Avance. At købe til 14½ pCt. og sælge til 34 pCt. elleve Dage senere er sandelig en fin Forretning. Men ogsaa for dem, der har »seen the thing through« eller »kept a stiff upper lip« (for at bruge de rigtige tekniske Udtryk), har Haussen været til Gavn og Husværelse. Lagde man Værdistigningen sammen, vilde der fremkomme et Milliontal, men i den historiske Interesse skal her kun nævnes nogle Kursstigninger indtil Udgangen af Aarets første Kvartal:

Nationalbanken stod d. 10. Februar i 120 og den 2. Marts i 138¼. Privatbanken, som d. 1ste Decbr. stod i 97½, var d. 21. Marts i 119. Kulkompagniet steg fra 86 d. 6. Januar til 131½ d. 19. Marts, Østasiatisk Industri- og Plantageselskab fra 70½ d. 29. Decbr. til 129 d. 22. Marts, Østasiatisk Kompagni fra 116½ d. 5. Febr. til 151 d. 22. Marts. Norden, som under Baissen var et godt Stykke under de 200 pCt., steg fra 234½ d. 5. Febr. til 254 (efter Fragang af 20 pCt. Udbytte). d. 28de Marts, Dannebrog fra 99¼ d. 28. Febr. til 123½ d. 19de Marts, Orient fra 220 d. 1ste Marts til 278 (excl. 20 pCt. Udbytte) d. 28de Marts, Myren, som under Lavkonjunkturen var nede i 70erne, fra 99¼ d. 2. Febr. til 125 (excl. 10 pCt. Udbytte) den 28. Marts, Vendila fra 115 d. 2. Febr. til 150 d. 19. Marts, Progress fra 29. d. 29. Decbr. til 69½ d. 28. Marts, Orion fra 12¼ d. 27. Febr. til 33½ d. 19. Marts. Mægtigst var Stigningen i Rødby Havn, nemlig fra 1 pCt. 8de Marts til 9 pCt. den 20de, og i Dana fra 8. d. 5. Febr. til 33 d. 19. Marts. Henter vi nogle Eksempler fra Industriaktier, saa ser vi; at Burmeister & Wain, som ifjor var under Pari, steg fra 114 d. 4. Decbr. til 172¼ d. 17de Marts, Sukkerfabriker fra 167¼ d. 12. Decbr. til 241½ d. 17 Marts, Bryggerier fra 175 d. 11. Januar til 199½ d. 27. Marts, Spritfabriker fra 160 d. 15. Decbr. til 187 den 12. Marts, Crome & Goldschmidt fra 46½ d. 1ste Decbr. til 79 d. 12. Marts, Papirfabriker fra 70½ d. 28. Decbr. til 113 d. 20. Marts, Carl Lund i Løbet af Marts fra 28 til 48½ og Svovlsyrefabrikerne fra 100 d. 5. Marts til 150 d. 19de.

Her er kun nævnt Yderpunkterne. Kurserne fra den skrækelige Lavperiode er ikke medtaget. De gælder kun de sidste 4 Maaneder. Naturligvis er der ogsaa Fald at notere, ligesom der er Nedgange fra det højeste Niveau i Marts. I England opgør Bankers' Magazin hver Maaned den samlede Stigning eller Fald i et vist Antal Papirer, og denne andrager jo undertiden et mægtigt Millionbeløb i Sterling. Herhjemme føres ikke en saadan Statistik. Muligt, at Børskommissariatet tænker paa at udarbejde en saadan. For Bladene og Vekselererne er det et stort og kostbart Arbejde. Men nok er det, Værdiforøgelsen er evident. Hvad er saa indre Værdi, bankmæssig Sikkerhed, og Værdi? Har noget en fast indre Værdi? Absolut nej! I en Tid er en Ting af uhyre stor Værdi, i en anden Tid er den samme Ting uden Værdi, ja maaske saadan til Besvær, at den kastes bort. Derom kunde Lygten ogsaa berette, men nok for idag.

YOGA II.

AF SOFUS I. NERVIL

I min forrige Artikel blev det teoretiske klarlagt; men findes der nu nogen Maade at klare det praktiske paa?

Alle tidligere Forsøg er kun resulteret i Dannelsen af nye Samfund, nye Sekter — med nye Kampe, ny Strid og nye Tvangs-Begreber. »Ogsaa jeg har min lille Plan,« sagde Vivekánanda, »jeg ved ikke, om den kan udføres eller ej, men jeg fremsætter den for Eder til Eftertanke. Hvori bestaar min Plan? I nogle Grundsætninger; den første lyder: Bryd ikke ned! Himmelstormende Reformatører har aldrig gavnset Verden. Riv ikke ned, byg kun op! Hjælp, hvor I kan, og hvis I kan — kan I ikke det, saa læg Armene over Kors og staa rolig og se til, hvorledes det gaar. Gaa ikke imod en andens Overbevisning, naar den er oprigtig. For det andet: Tag Mennesket paa det Standpunkt, hvor det staa, og søg at løfte ham opad. Hvis Teorien er rigtig, — at vi bevæger os mod et Enhedscentrum, og at hver af os følger sin Radius, — da er Sandheden den, at alle skal naa Centret, hvor Radienerne mødes — først dér ophører Adskiltheden. Indtil da følger enhver af os sin Natur, sin Radiuslinje, vi behøver hver kun et Stød fremefter, saa skal vi nok alle naa samme Maal. Og enhver maa indtil da lære sin egen Lektie. Tror I, at I kan lære nogen noget? Ikke engang et Barn kan I lære. Et Barn lærer selv. Men I kan rydde Hindringerne af Vejen. — Kan I lade en Plante vokse? Planten selv kan vokse. *At Vækst kommer indefra.*»

Og saa udviklede han sine Teorier. At der ikke findes nogen anden Lærer end ens egen Sjæl eller Viljes Mester, at alle Forsoningslærer kun er svage Viljers Forsøg paa at undrage sig Livets Ansvar. Og først og sidst, at søge at forstaa anderledes handlende og anderledes tænkende. — Skal vi se paa dem?

Vi kan karakterisere de forskellige Temperamenter, eller skal vi sige de afvigende Karakteregenskaber, ved at dele dem i fire Hovedgrupper.

Først det aktive, virkelystne Menneske, ham, der altid maa arbejde, ham, hvis Muskler og Nerver beherskes af en ubændig Energi: Den, der elsker at skabe, at bygge Hospitaler, at udføre Barmhjertighedsgeminger, bryde Klipper, anlægge Gader, planere, organisere, — netop *Handlingens Menneske*.

I den næste Gruppe ser vi *Følelsesmennesket*, den, der af hele sin Sjæls elsker det sublime, det skønne, den, der ser Mildheden i Naturen og i Universet, og som fæster sine taarevædede Øjne imod Helgenbillederne, uden at bekymre sig om, hvorvidt Buddha eller Kristus er historisk eller mytologisk, — hvad vedkommer det ham eller hende.

Yoginens: »Fuldkommenheds-Stilling«.

Sri Ananda Acharya.
Prof. i Logik og Filosofi ved Calcutta Universitetet.

Saaledes er *Følelsesmennesket*.

Den tredje Gruppe er *Mystikerne*, der vokser ved at skue i deres eget Indre, ved at granske de Kræfter, der lever og rører sig bagved alt det synlige og berørlige, — og som higer efter at erkende og udløse Naturens skjulte Kræfter. Saaledes er *Mystikeren*.

Og til sidst *Filosoffen*, som overvaager alt og alting, og som elsker at klarlægge Begreberne: *her og hinsides*.

Hvorledes skal

disse fire Grupper helt kunne forenes til een Sekt? I een Enhedslære? Umulig! Men Forsøget paa at bringe alle disse uensartede Egen-dømmeligheder den samme Vej, mod samme Maal, — det er, hvad Advaitisterne i Indien kalder: Yoga, — Foreningen mellem det højeste Princip i Naturen og Naturens egen Skaber og Herre, *Mennesket*. For Handlingens Menneske betyder det Forening imellem Mennesket og Menneskeheden, — for Mystikeren imellem hans højere og lavere Jeg, — for Følelsesmennesket, Forening mellem dets Selv og det guddommelige Kærlighedsprincip, — og for Filosofen, Forening af alt det, *der er*.

Dette er Yoga. Det Menneske, der stræber efter denne totale Forening, kaldes en *Yogin*.

Handlingens Mand kaldes en Karma-Yogin, Følelsesmennesket en Bakti-Yogin, Mystikeren en Raja-Yogin og Filosofen en Jnana-Yogin.

Saaledes omfatter Ordet Yoga alt og alle.

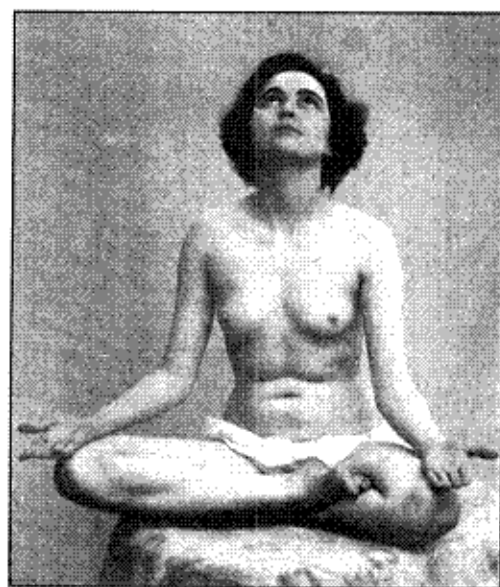
Jeg skal nu forsøge saa almenfattelig som mulig, at karakterisere disse fire Yoga-Linjer. Først Raja-Yoga, den psykologiske Yoga.

Denne, saa lidt som nogen af de andre Yoga-Grene, er i nogen Maade i Modstrid med den almene Fornuft. Ingen af dem forlanger, at man med tilbundne Øjne skal udlevere sig til Dogmelærdom af nogen Art. Ingen af dem kræver, at vi skal hyldede guddommelige Budbringere i Menneskeskikkelse. Alle Yoga-Lærer formaner os til at holde Fornuften fast, og aldrig at slippe den.

Til Erhvervelse af Kundskab, der er Maalet for al Yoga-Stræben, har Naturen givet os tre Stykker Værktøj i Hænde: Instinktet, Tænkeevnen og Intuitionen. *Instinktet* finder vi hos de fleste Dyr og delvis hos Mennesket. Det er det groveste Stykke Værktøj. Dernæst kommer *Tænkeevnen*, der findes hos de fleste Mennesker, og som udvikler de Grænser, der er sat for Instinktets Formaaen. Parret med Tænkeevnen bliver Instinktet til Forstand. Vi ser dog let, at selv om vi derved er kommet et langt Stykke videre, end Instinktet formaaede at føre os, er Grænserne for vor Formaaen dog endnu snævre. Forstanden kan gaa en Del af Vejen, saa stopper den op, vi støder paa en Hindring, en Mur, der er vanskelig at sætte over, det er den Mur, som vore fem fysiske Sanser bygger op om os. Alt, hvad vi kan se og høre, — lugte, føle og smage, det staaer som en Ring af Bjerge, inden for hvilken vor Forstand arbejder, — med en gærende Længsel og en usvigelig Fornemmelse af, at der er noget bag ved Bjergkæderne, bag om Muren, der strækker sig omkring vor Sanseverden. Og det Redskab, der er givet os for at føre os over disse Tinder, det er det tredje Stykke Værktøj: *Intuitionen*. Den arbejder uden for

den Mur, som Forstanden ikke kan overskride, igennem den naar vi Kundskabens højeste Tinder, og igennem den faar vi Indblikket i det forjættede Land. *Instinktet* tilhører Dyret, *Forstanden* Mennesket og *Intuitionen* Overmennesket — *Yogien*. Men alle ejer vi disse Redskaber, der skaffer os den fulde Adgang til Kundskabens Rig. Det tredje skal udvikles eller skærpes, men til Stede er det.

Intuitionen udvikles af Forstan-

»Lotus-Stillingen«: alm. orientalsk Siddesstilling.

den, den ophæver den ikke; men den fortsætter den. Spørgsmaal, som Fornuften ikke kan klare, bringer Intuitionen til Klarhed. Kun den Fordring stilles, at Fornuften ikke maa modsiges.

Den psykologiske Yoga er et vidtstrakt Felt. Vejen, ad hvilken man praktiserer den, er *Koncentrationen*. Det er dens centrale Idé, og alle som vil dyrke den, maa vandre Koncentrationens Vej. Selv en fysisk Handling kræver en Tanke-Koncentration. Prøv at løfte en tung Ting uden at koncentrere Tanken om den, — og Genstanden skal nok blive liggende paa sin Plads. Prøv engang at læse en Lektie uden at koncentrere Tanken om den, og Lektien — bliver aldrig lært. Nej, vi maa samle Tankerne, *koncentrere* dem om alt, hvad vi foretager os, hvis vi ønsker Fremgang i Livet. Jo mere denne Evne, denne Kraft, »at koncentrere sig«, kommer under vort Herredømme, des mere Kundskab vil vi kunne erhverve, des mere medvidende om Livets Væsen vil vi blive. Dette gælder alle, lige fra den fortræffelige Mand, der renser vort Kakkelovnsrør, til Videnskaben og Kunstens genialste Udøvere. Vore Kakkelovne vil komme til at brænde bedre, vore videnskabelige og artistiske Sejre vil straalere klarere, alt eftersom Udøverne koncentrerer deres Tankkeevne om Forehavendet.

Værktøjets drivende Kraft indenfor Raja-Yoga er *Koncentration*. Alle Systemerne, alle Træningerne indenfor Raja-Yoga omhandler dette Forhold.

Den almindelige Europæers Legeme med dertil hørende Aandedræt, Blodomløb og Nervefunktioner er jo i de fleste Tilfælde, grundet paa Ukendskab til de sande psykologiske Love, i den Grad forkvaklet, at Livets herlige Strømninger farer omkring i hans Organisme som Fluor i en Flaske, uden at han er i Stand til at dirigere dem, organisere og udnytte dem, til Gavn for Livets frie og glade Udførelse. Prøver han at samle sine Tanker om een Ting, jager Snese af uvedkommende Tanker igennem Mekanismen. Den fungerer slet og ukontrollabelt, og den slides og ødelægges til ingen Nytte. Det er ikke Arbejdet, der dræber, men Maaden at gribe Arbejdet an paa. For den, der kender Raja-Yogas psykologiske Principper, overtager Naturens egne Kræfter selv Arbejdets Anstrengelser, uden at slide Mekanismen, — tværtimod, de heles og læger samtidig alle de Saar, Tiden tidligere har gnavet i Sjæl og Legeme. Dette er Æmnet for Studier og Træninger indenfor Raja-Yoga, den psykologiske Yoga-Form, Mystikkernes Yoga.

Skal vi saa se paa Karma-Yoga, den Vej Arbejdets og Handlingens Mennesker vandrer. Her er et stort og herligt Arbejdsfelt. Her møder vi alle dem, der ikke nøjes med at koncentrere sig indenfor Tankens Sfære alene; men som, jublende af Livsglæde, virker indenfor alle Omraader af Gerning, der sætter synlige Spor i vor haandgribelige Verden.

Ogsaa for disse finder vi i Yoga en videnskabelig Arbejds metode, der lægger Tyngden over paa selve Naturkraften, saaledes at Slidet paa Organismen mindskes føleligt. Her bliver det centrale en Omvurdering af den Kontrol vi, bevidst eller ubevidst, udøver overfor vor Vilje-Evne og vor Forestillings-Evne. Karma-Yoga, saavel som alle Yoga-Arterne, — gaar ud fra den Forudsætning, at der i Mennesket rører sig et inderste Princip, der leder vore underordnede Evner og Funktioner. Arbejder vi ud fra dette inderste Principets Realitet, finder vi en Udvidelse af vore Muligheder langt ud i et Perspektiv som, — for den der staar ukyndig paa disse nye Omraader, — synes ubegrændset. Viljen faar her en anden Farve, og Forestillings-Evnen en ny, straalende Glans.

Maa jeg belyse disse Forhold ved at minde om en velkendt Episode fra Kejsertiden i Frankrig, der klart belyser Vilje-Evnens og Forestillings-Evnens gensidige Forhold. »Ved Hoffet fik man en Dag det Indfald, at drive Spas med en af Hofmændene. Han blev bragt i en Situation hvor Kejseren agerede ærekrænket, — og Løjerne førtes ud i den Yderlighed, at man dømte ham til Døden, lod Bøddelen hente, og forberedte alt for hans Henrettelse. Men i Stedet for et Sværd gav man Bøddelen et vaadt Haandklæde i Haanden, hvormed han gav »den Dødsdømte« et Slag over Nakken. Da man derefter, lende, løftede den stakkels Fyr op, — var han død.

Der indtræder i dette, som i mange lignende Tilfælde, — et Forhold der er af stor psykologisk Interesse, — nemlig, at Personens inderste Princip, ikke dikterede ham, at dø, ved et Vilje-Bud. Manden vilde ikke dø, tværtimod. Men hans Forestillings-Evne jagede ham en saa stærk Skræk i Blodet, at denne havde den samme Virkning paa ham som en Halshugning. Vilje-Evnen spiller meget ofte total fallit overfor den stærkere Faktor, Forestillings-Evnen.

Det nytter lidt eller intet, at styrke sin Energi ved ustandselig at sige, »Jeg vil«. Resultatet er afhængig af Forestillings-Evnens: »Jeg kan«, eller: »Jeg kan ikke«. Troen og Haabet er de drivende Kræfter der naaer alt, dersom Viljen kun vil indskrænke sig til, at tage Beslutninger om, hvad der skal naaes.

Indenfor Karma-Yoga uddrages den fulde Konsekvens af denne Psykologi. Vi ved, at hele vor Tilværelse er een lang Række af dannede Forestillinger, og magter vi, — ud fra et indre Princip, at danne os vore Forestillinger selv, og delvis uafhængige af vore ydre Omgivelser, ja, hvorfor saa ikke skabe os en varig Række, af lyse og stærke Forestillinger? At vore Forestillinger, selv af Yderverdenen, er skabt ret uafhængigt af Sanseredskabernes Opfattelse, — ved vi jo saa udmærket godt. Vi behøver kun at undersøge en enkelt Gruppe af vore Forestillinger for at blive klar over, hvor egenartede de er, i Forhold til de ydre Fænomener der har fremkaldt dem. Vælger vi, i Flæng, f. Eks. vore musikalske Forestillinger, — saa fremstaar de ad to Veje. Den første er aldeles uafhængig af det ydre, — det er den subtileste, Komponistens intuitive Opfattelse, den der skaber og omskaber den ydre Verdens Musikopfattelse. Og saa har vi den ganske almindelige Forestilling af Musik, der dannes inde i os, naar stumme Lydbølger, fremkaldt af Instrumenter, slaar imod vore Trommehinder og forplantes gennem vort Nervesystem til en Modtager-Central i Hjernemassen, hvor vort inderste Princip afgør om det vil kalde dem for Musik eller Støj. Vi ser, at der ikke bliver ret meget tilbage, af det vi kalder Musik, i den ydre Verden. Alle disse herlige Forestillinger skabes inde i vor Sjæls Dybde, og ret uafhængige af vore Sansers Opfattelse.

Og vi naaer til de samme Resultater naar vi undersøger alle vore andre Forestillinger. De skabes udfra et indre Princip. Alt Liv kommer indefra, Sanseredskaberne opfatter, men et inderste Princip i os skaber sig en, delvis uafhængig, Række af Forestillinger, uden hvilke der intet Liv vilde være at fornemme. Uden disse i det Indre skabte Forestillinger, vilde Verden være uden Lyde, uden Farver, uden Størelseforhold, uden Smagsfølelser, o. s. f.

Til denne nye Psykologi kan vi føje en Deling af vort inderste Principets Maade at influere paa overfor sine Omgivelser. Indvirker det paa sit eget ydre Legeme, saa siger vi, »at det selv suggererer«, eller »autosuggererer«, — indvirker det paa andre, siger vi, »at det suggererer«.

Bevæges Luften af stumme Lydbølger fremkaldt af et Orkester, — saa selv suggererer vi os til at høre en Række af Lyd-Forestillinger, og kalder det Musik, — hvis det passer vort inderste Princip, at kalde det, »Musik«. Det kan ogsaa forekomme, at vi om de samme Lydbølger bruger Betegnelsen, »Spektakel«. Det inderste Princip er en ret selvstændig Mester, der ikke lader de ydre Forhold bestemme over sine Forestillingers reelle Væsen. Ja, vi kan gaa et Skridt videre i vor Forstaaelse af denne Mesters suveræne Handlemaade, naar vi studerer hvorledes han undertiden helt afviser at modtage Lyd-Forestillinger, skønt der er rigelig ydre Anledning. Tænk paa hvorledes det ofte gaar paa et Billed-Teater. Der kan det inderste Princip være saa optaget af, at følge Handlingen paa Lærredet, at Musikken først melder sin Tilstedeværelse, — naar den hører op!

Dette er kun et Par Eksempler paa, hvilken selvstændig Herre dette inderste Væsen er, — og hvilke Evner det har til, at suggerere os selv.

Yoga ser, i Modsætning til tidligere, vesterlandsk Psykologi, — al Tilværelse skabt indefra. Vi mente tidligere, normalt, at vore Forestillinger var begrændset af Yderverdens-Indtrykkene, og at disse skabte os. Yoga mener, at alle vore Forestillinger er skabt af det inderste Princip, ogsaa de ydre. Ja, i sin yderste Konsekvens, — at det ydre kun er til i Kraft af det inderste Principets Eksistens.

Maa jeg forestille »Illustreret Tidende«s Læsere for den indiske Lærde, Sri Ananda Acharya, der holdt en Serie Forelæsninger ved Kristiania Universitetet 1915. Og støtте min Fremstilling af en Karma-Yogins Arbejdslinie med nogle af hans Udtalelser fra en af disse. Jeg giver først i sammenrængt Form en direkte Oversættelse af hans engelske Manuskript, og skal saa senere forklare dem. Han udtalte: »Vor Kundskab om den ydre Verden hidrører fra Sanserne, og hvor let kan Fornuften ikke bedrages af Sanserne? Det fremgaar tydeligt, at Sanserne har deres Begrændning, naar vi betænker hvor let Suggestion kan influere paa Forstanden, saaledes, at rene Ideer antager Virkelighedspræg«. — »En Hypnotisør kan foraarsage Betændelse i Huden, ved at berøre den med sin Finger, — saaledes at Saar og Bylder kan frembringes ved Suggestion«. »Den bekendte Tryllekunst med Tovet, er et andet Eksempel paa Suggestionens Magt. — Her fremstilles et helt Drama om Liv og Død for en stor Tilskuerkreds. En Mand kaster et Tov op i Luften, og for Tilskuernes Øjne ser det nu ud som om Tovet hang ned fra Himmelen. Saa klatrer en Dreng, som en Sømand, opad det til han forsvinder. Efter nogle Minutters Forløb falder han Arme, Ben, Legeme o. s. v., ned paa Jorden. Taskespilleren græder over den stakkels Drengs Skæbne, og Tilskuerne bliver i høj Grad ophidsede. Derefter samler han de adskilte Lemmer op og lægger dem i en Trækasse, — berører denne

med sin Tryllestav og aabner den, hvorpaa den samme Dreng kommer smilende frem, og Tilskuerne udstøder et Lettelsens Suk. Mange andre Kunster af den Art udføres i Indien, som f. Eks. at frembringe levende Dyr og Træer af Ingenting. Og større Undere end dem der fremvises af professionelle Tryllekunstnere kan Yoginerne udføre, f. Eks., Mangfoldiggørelse af Yoginens eget Legeme, saa han viser sig paa forskellige Steder samtidig, eller naar han lever under Jorden i maanedsvis, ja, i aarevis, uden Føde, eller ophæver Tyngdeloven og svæver i Luften, og ligeledes kan han skabe indbildte Byer beboede af Fantomer.

De fleste af disse Fænomener er gammelkendte, og blandt andet er den saakaldte »Levende Begravelse« kontrolleret af europæiske Læger og andre Videnskabsmænd, i Tilfælde hvor Aandedrættet var standset i ugevis. Hvad der er af særlig Interesse i Forbindelse med vort Emne er, at indiske Lærde, akademisk vesterlandsk uddannede, nu har givet os de videnskabelige Arbejds-Metoder, hvorefter vi selv kan høste de samme Erfaringer, som de har haft i Aartusinder. I min Bog, »Aandelig og legemlig Træning«, har jeg udførlig gjort Rede for disse nye Metoder i Praksis.

Det nye som Yoga-Praksis lærer os er, at vi evner at sætte vore underbevidste, aandelige og legemlige, Funktioner under Hjernebevidsthedens Kontrol.

Hinduerne er Mennesker ganske som vi, saa vi maa indrømme dem et vist Kendskab, som vi ikke tidligere har haft, — til Naturens opretholdende og reproducerende Energier, og til disses Udnyttelse. Og indenfor Karma-Yoga bliver det Kendskabet til Legemets psykiske Centre og disses Forbindelser med Modenergien, der bliver bestemmende for den enkeltes Udvikling. De tre vigtigste af disse er Dags-Bevidsthedens Centrér i Isseregionen, — Centret for vort Følelsesliv og for det vegetative Nervesystem, der ligger ved Brystbenets Underkant, — og Underbevidsthedens Center i Krydsbensregionen. Disse Centre maa ikke tages for haandgribelige. Vi kan f. Eks. forfølge Tænkeevnen, naar den bevæger visse Cellegrupper i Hjernemassen, men vi magter ikke at konstatere, hvor Dags-Bevidstheden kommer fra, eller hvor den gaar hen. — Alle de direkte Forbindelser, mellem de her nævnte Centre, skabes ved at sætte sine Aandedræts-Funktioner under Kontrol, og saa senere, gennem Kendskab til dettes intime Tilknytning til Nervefunktionen, at sætte Nerverne og Nerveæteren i formaalstjenlige Svingninger, netop de Svingninger der tjener den enkeltes særlige Formaal.

Aandedrættets nøje Tilknytning til Sjælsnerverne er det centrale i Karma-Yoga indenfor denne Linie, der viser os en indre drivende Naturkrafts Eksistens, der kan bøjes ind under vor Kontrol, ikke gennem Viljeanspændelse, men ad Veje der er intimt forbundne med den menneskelige Forestillings-Evne. Hvad vi tror om vort Forhold til de sjælelige Energier, vil bære Frugt, længe før det vi »vils«. Det er som

om vore Forestillinger nedfælder en Tendens i vor Underbevidsthed, der her reproduceres videre, og herved hjælper os frem mod de Maal vi har besluttet at naa.

Etikken i Karma-Yoga lærer Handlingens Menneske at søge den højeste legemlige og aandelige Udvikling, og at anvende den i Menneskehedens fælles Kamp frem mod Lyset, uden at kræve Hengivenhed til Tak, eller som Løn. En Karma-Yogin kræver ikke Løn. Han følger Naturens Kræfter i Vælde strømme og bruse igennem sig. Han ved, at han giver, — det er ham nok. Og saaledes overvinde han Smerten, der er Hengivenhedens Reaktion.

Den tredje af Vejene, Bakti-Yoginens, vandles af den elskende og følelsesfulde Natur. Jeg vil slutte med, at beskrive denne, der i Forbindelse med de to omtalte, danner det Hele, som Inderne kalder »Den trefoldige Vej«, den han angiver som det fuldendte Menneskes Vej mod Højderne. Bakti-Yoga lærer os at forstaa dem, der føler Trang til Hengivenhed, til at elske det skønne og sublime, Kirkehævet, Skyerne der driver over Himmelbuen, Mytologien, Ritualerne, og alt hvad dertil hører.

Om disse sagde Vivekananda, »Vil I paastaa, at de har Uret? Maa jeg sige Jer noget her i Vesten. Det er just fra de Sekter hos Eder, der har det rigeste Ceremoniel og Ritual, at de store Aander er udgaaede. Tal ikke ondt om de elskende. Lad ogsaa være med at haanle af dem, med dette overbærende Smil, der siger, »Herre Gud, lad dem beholde deres Ritualer, de har ikke bedre Forstand«. Gør ikke det. Eders Største er udgaaet fra den rituelle Linie, jeg finder mig ikke værdig at sidde ved deres Fødder. Lad de følsomme beholde deres forskellige Mytologier, husk paa de bryder sig lidet eller intet om de nøgterne Definitioner af Sandhedens. Saaledes talte Hinduen. Og han fjede til, »Bakti-Yoginens, Kærlighedens Gud, han lever i det Kys Manden giver Kvinden, og i det Moderen giver sit Barn, i Vennens Haandtryk, og i Broderkærlighedens Ord«. Dette lærer Bakti-Yoga.

Yoga lærer os fra først og sidst, at der rører sig et inderste Princip i vort Væsens Dyb, der kan vækkes og tage Førerskabet over de saakaldte lavere Evner. Og den lærer os, hvilke tre Stykker kosteligt Værktøj vi alle ejer under Arbejdet for at bringe vort inderste og vore ydre Principper i Kontakt med hinanden, nemlig Instinktet, Tænkeevnen og Intuitionen. Ved Hjælp af disse tre kan hver og en naa at gøre de samme aandelige Erfaringer, som alle Tidens store aandelige Personer har gjort. De var Mennesker som vi. Det vil altid vise sig, naar vi fjerner det mytologiske Slør, hvori Sagnene har svøbt dem.

Yoga-Praksis er, at udvide det forhaandenværende Livsfelt, bevidst og ledet af den sunde Fornuft, saaledes at vi indser og følger, at vort sande Væsen er et Enheds-Begreb.

EN FRANSK VISIT

PRISCILLA har aflagt Foraarsbesøg i København. Efter gentagne Opfordringer har jeg endelig faaet Damen overtalt til midlertidigt at forlade sin elskede Seinstad for at lade os høre, hvorledes det staar til med Københavns Foraarsmoder.

Er vi saa fikse, som vi bør være, og har vi fanget den rette Linie? I Virkeligheden bærer vi jo ikke helt selv Ansvaret for dette, vi er i Hænderne paa vore førende Forretninger; men det endelige personlige Valg er vort, og det er jo det, der præger Byen og Københavnerinden som et Hele.

Priscilla er selv stærkt præget af *Tut-ankh Amen*, og hendes spejdende Blik søger ogsaa først her efter Beviser paa denne antikke Herres Indflydelse. I Paris har han foraarsaget en Epidem, men her?

I Tavshed venter jeg paa Pariserindens Dom, og den er netop, som vi kunde ønske det. Vi danske Damer er i alle Modespørgsmaal maadeholdende. Vi holder ikke af at vække Opsigt, at være *outré*. Vi ønsker at følge alle Svingninger paa en smagfuld men tillige dæmpet Maade. Der er saa uendelig faa, som følger i de luksuriøse Pariserindens Fodspor og kasserer en Dragt efter to eller tre Ganges Brug. Derfor bliver de meget stærke Farver kun favoriserede om Sommeren og selv saa mest, hvad Vaskekjoler angaar.

Priscilla siger, at *Tut-ankh Amen* har sat sine Spor paa en saare fornuffig og moderat Maade her i Byen. Vi har ikke i Sinde at ligne Mumier, men det ægyptiske Præg gør sig dog gældende.

— Se her!, udbrøder Priscilla, idet vi møder et nydeligt Eksempel paa »Trois-Pièces-Dragten. Jeg genkender dette smukke hennabrune Marocain-Kostyme. Det er en lille Parisermodel fra *Marshall & Armand*, hvis Tilsynkomst her i København vi kan takke *Silkehuset* for. Det stærkt mønstrede Stof er i dæmpede blaa og brune Nuancer og danner selve Kjølens Overdel, medens løse Strimler af det hennabrune Marocain hænger ned fra Skuldrene for saa at fanges ind ved den sænkede Talje haade foran og bagpaa. Dette bry-

der det noget forvirrende Mønster paa en tiltalende Maade. Trøjen er i udpræget Cape-Trøje Facon og foret med det mønstrede Marocain.

Priscilla gør mig opmærksom paa den morsomme flettede Krave. De Kraver er meget populære i Paris.

— Men, siger Pariserinden, Draperingen foran *à la Kleopatra*, hvor er den dæmpet og dog korrekt.

Der er en pliseret Underkjole af det mønstrede Stof, som kommer til Syne lige foran, medens det brune Stof er rynket sammen i smaa Vifter.

Vi gaar videre ud ad Bredgade. Solen skinner, og Langelinie er naturligvis Maalet. Hvor er man ikke stolt, hver Gang en Udlænding udtrykker sin Beundring. Og her er der Liv. Københavnerinden har ikke kunnet lade være at tage sin ny Foraarsdragt paa.

Sandfarven er naturligvis dominerende. Den er diskret og tillige hypermoderne. Er den egentlig klædelig? Ja, det er et vanskeligt Spørgsmaal. Den virker ofte noget udvisket, men alligevel er der noget tiltalende ved denne sarte Farve.

Vi ser en nydelig Frakke, hvis Overdel bestaar af sandfarvet Matlassé, medens den nederste Del er af Gabardine i samme Farve. Jeg spørger Priscilla, om Matlassé er udødeligt, og Damen trækker paa sine nydelige Skuldre og siger, at Pariserinderne nærer en særlig Forkærlighed for dette aparte Stof. Indtil denne aflives, faar Moden Lov at florere.

— Selv om Farverne er diskrete, saa er Snittet dog ikke altid moderat, siger min Veninde, idet en nydelig mørk Københavnerinde gaar forbi iført en Spadserdragt af sandfarvet Gabardine. Dragten er broderet i samme Farve, og først, da jeg ser Damen bagfra, forstaar jeg Priscillas Bemærkning. Kostymet er ganske enkelt, men Kraven! Kraven er længere end selve Trøjen og sluttet af forneden med en bred Kant af Broderi. Den hænger løst ned og holdes fast foroven ved Hjælp af en Række Knapper ved hver Skulder. Det er

den ny Cape-Krave, der kan tages af eller knappes paa ganske efter Ejerindens Ønske. For kort Tid siden blev jeg forevist netop disse to nydelige Modeller inde i Messen.

Men Sandfarven regerer ikke ganske enmægtig, og et nydeligt kanelbrunt Kostyme fanger dernæst Priscillas Opmærksomhed.

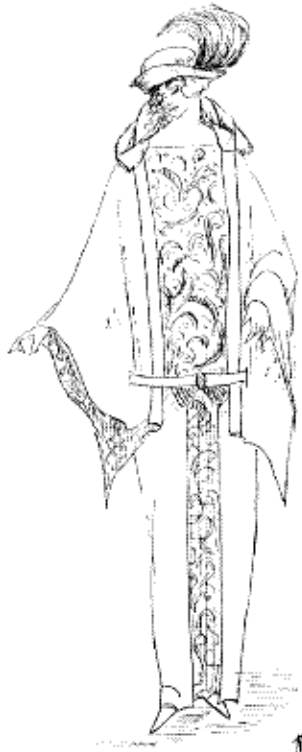
— Det er en god Farve, siger Pariserinden, og betragter betænksomt Dragtens Linier.

— Den Nederdel er original. Ser Du, hvorledes alle de mange Flåser er anbragt. Ganske glat ved venstre Side, medens de ved højre Side er rynkede sammen foroven og staar ud i mange smaa Etager. Det er en glimrende Nederdel og særlig i Forbindelse med den hofte-stramme Trøje. Men det er naturligvis ogsaa en Parisermodel.

Men nu faar jeg Lejlighed til at triumfere. Denne Tre-Dele-Dragt véd jeg nemlig er forarbejdet paa *Magasin du Nord's* Systue, og Priscilla udtrykker sig naturligvis tilbørlig rosende. Overdelen er af brunt

Vejen rundt, men falder i to lange Flige bag om Skuldrene. Det morsomme lille flåsedede Forklæde er dog Kjølens Clou. Det kan anbringes højt oppe eller lavt nede. I det sidste Tilfælde opnaar man en Slags Mumie-Drapering, og ved at variere Forklædets Stilling giver man Kjolen et helt nyt Præg.

Priscilla gør mig opmærksom paa en dejlig sort Charmeuse-Kjole i Parkettet, og jeg genkendte den som en af *Magasin du Nord's* Worth-Modeller. Den løse Overdel staar i skærende Modsætning til den glatte, stramme Nederdel, der sidder som støbt om Figuren og er et levende Bevis paa dette berømte Pariserhus' uforlignelige Kunst. Toiletets eneste Besætning er en Bort, kun nogle faa Tommer i Bredde. Farverne i denne er Abrikos og Turkis, og Mønstret er smaa persiske Motiver. Borten gør sig gældende foroven ved den aflange Bateau-Udskæring og fornedet ved Kjølens Søm. Her slutter Borten af med en gennem-sigtig Tylsbrømme.

Københavnnerinden favoriserer ogsaa »Trois-Pieces« Kostymet, som tager sig udmærket ud i hennabrunt Marocain...

Et Foraarsoverstykke i sandfarvet Mattasse og Gabardine egner sig udmærket til Vaaddelebsbrug paa denne Aarstid....

Den ny Cape-Krave er fiks og morsom. Den kan knappes paa eller af ganske efter Ejerindens Ønske...

En hvid Kjole med tilsvarende Cape i det ny Stof »Les Pompon Crepella« vil sikkert falde i Københavnerindens Smag....

Et lille Crêpe Georgette Toilette med det originale Forklæde, som kan anbringes ganske efter Ønske...

guldindvirket Blondestof med stramme Ærmer, og Trøjen er foret med lila mønstret Crêpe-de-Chine.

I Butiksvinduerne er den resedagrønne Farve fremtrædende, men endnu ikke paa Garderne. Jeg forklarer min Veninde, at til Gadebrug holder vi ikke særlig meget af de stærke Farver.

— Men Kaschemir,

det har I dog ikke kunnet staa for, siger Priscilla.

Nej den Mode passer os jo netop saa glimrende. Denne dæmpede Sammenblanding af mange Farver, som alligevel giver et blødt og diskret Udseende, det kunde man paa Forhaand vide vilde falde i danske Dammers Smag. De smaa korte Trøjer, der helt er forarbejdede af gamle franske Sjaler, med stramme Hoftebaand bliver en rigtig Københavner-Mode. Det er i *Fonnesbecks* Vinduer, at vi ser disse, og Priscilla forsikrer mig, at ogsaa i Paris er de populære, men bliver det maaske allermost senere hen ved Badestederne. Sammen med en Nederdel i hvilken som helst Farve, helst plisseret, tager disse Trøjer sig glimrende ud.

Priscilla viser mig en ganske ny Dragt af noget meget morsomt Stof, som hun paastaar er det sidste ny Kjolestof. Det er en Slags Crêpe-stof af ren Uld, og i dette er der indvirket et Mønster af smaa Pomponer i samme Farve. Jeg er imidlertid ikke imponeret, for inde hos *Fonnesbech* viste man mig forleden en elegant hvid Kjole med tilsvarende Cape af dette morsomme Stof. *Les Pompon Crepella* vil sikkert blive modtaget med aabne Arme af Københavnerinderne. Sammensat med glat Stof danner det en udmærket Besætning, og det er en yderligere Fordel.

For at overbevise Priscilla om, at vore Skuespillerinder i hvert Fald ikke gaar af Vejen for Farver, tager jeg hende med hen i Dagmar-teatret, hvor Fru *Clara Pontoppidan* for Tiden optræder i en henrivende lille turkisblaa Crêpe-Georgette Kjole. Denne lille Model er fra *Madelaine & Madelaine* i Paris, og det er *Silkehuset*, der som sædvanlig har vist sin gode Smag ved at hjemføre den. Kjolen har en Slags »Berthe« foran, som dog ikke fortsættes hele

Dette kanelbrune Crêpe Kostyme har en morsom Nederdel af latter Flåser, glatte ved den ene Side og rynkede ved den anden....

det dog yderst uskyldigt at gøre sig selv saa tiltalende som muligt. I nordiske Kvinder er jo fulde af Muligheder, I udnytter dem blot ikke. Den Kunst er vi Pariserinder derimod udlærte i.

Jeg ser paa Priscilla og tvivler ikke om Sandheden af hendes Ord, medens jeg dog tillige i mit stille Sind er glad ved, at vi ikke til dagligdags her i København har mange af hendes Lige at konkurrere med, for i saa Fald blev vi nok nødt til at tage os sammen.

Men hvert Land sine Skikke; naar Solen først tager fat, og vi bliver solbrændte og rødmussede, saa er vi heller ikke mere bange for Farver.

Jeg beder min Veninde komme tilbage om nogle Maaneder, for saa tror jeg ikke, hun vil finde noget at klage over i Retning af Farver. Københavnerindens Sommerkjoler vil sikkert særligt i Aar komme til at straaale om Kap med Regnbuen, selv om det officielt skal blive en »Hvid Sommer«.

Kia Ora.

En Worth-Model i sort Charmeuse med et mesterligt Snit.

J O S E F

EN UNDERLIG HISTORIE

AF

BIRGER v. COTTA SCHÖNBERG

V. (Fortsat fra Nr. 28).

NU i Nat — ja jeg kan ikke sige saa nøje hvad Klokken var — men det har nok været henimod Lysningen.

Og Konen hvad hun?

Ja Konen, hun ved ingenting om det hele — hun vasker paa Storgaarden. De har Folkevask — ja de har.

Hold dig til Sagen, Josef. — Politimesteren var ved at blive vred. Jeg vil vide, om der er gaaet noget forud; har der været nogen Scener, mener jeg.

Scener — Josef tænkte sig om — Scener. Det var nok saadan et Kunstord; det var nok bedst at lade som ingenting. Scener, Hr. Politimester — naa næ ikke saadan maaske lige det; men det kunde jo slet ikke ha' nytet noget at tale til hende om det; det var hun aldrig gaaet med til — at det kunde lade sig gøre. Hun skulde først ha' det at vide bagefter — naar det hele var i Orden, ja. For se altsaa, Hr. Politimester, den er jo ikke saadan beregnet paa at staa der, hvor den nu staar — nej. Den maa være i Midten — af Jorden altsaa — oppe ved Ækvator skal det

være — for den skal ha' lige langt til alle Sider — saa gaar den, ja — og saa trækker den, — ja — for alt det der er lige langt er jo ogsaa lige kort — og saa ophæver det jo hinanden — ja det gør. — Lige saa snart, jeg faar stillet den op, saa er den i Orden. Men Traad skal der til — Bømlundstraad ja — i Begyndelsen — men det faar jeg hos Søstrene Kønig i Lillegade — men først skulde jeg jo gerne have det Patent i Orden — for alle de Nejer, der bor der oppe ved Ækvator — dem kender man jo ikke — nej man gør ikke — og saa kan man jo aldrig vide — — — Josef standsede pludselig. Der var nok noget mere, han skulde ha' sagt, men han kunde ikke finde det — lige nu. Og saa tav han stille og satte sig ned igen, paa Lømetørklædet. Nu gjorde det ogsaa saa ondt i Panden. Aarerne var saa tykke; det plejede han ellers at være saa stolt af, for det kom af at spekulere, sagde han, naar der kom Kunder. Saa satte han sig til at gnide dem med sin Hue — for der var jo nok meget mere, der skulde forklares — nu om lidt.

Politimesteren saa længe og undersøgende paa ham. Saa skrev han nogle Ord paa en Seddel og rakte den til Hyller, Skriveren, der overrasket vaagnede op af sin Døs og skyndte sig ud — for straks efter at vende tilbage fulgt af tre Mænd ude fra Vagtstuen.

Hvad mon det nu er for nogle Avekatte, tænkte Josef, da Politimesteren vinkede dem

om bag Skranken og begyndte en sagte Samtale, der helt gik hans Øre forbi. Men hele Tiden skævede saa den ene og saa den anden hen paa ham — de kunde nok ikke skjule deres Forbavselse. Josef godtede sig indvendig — der fik de den, og den kunde de nok ikke gi' tilbage paa. Nu maatte de nok neje sig, ja de maatte.

Pludselig rejste Politimesteren sig op fra Armstolen — og Josef fulgte uvilkaarlig efter.

Ja Josef, saa er der ikke mere at gøre her. Jeg maa bede dig være saa god at følge med de tre Herrer her — ja for at — æ — for at gentage din Forklaring — paa højere Steder. Det har interesseret mig umaadeligt, og jeg kan love dig, at du vil blive modtaget med aabne Arme, hvor du nu kommer hen. Værsgod Josef, Vognen er for Døren.

Politimesteren slog ud med Haanden, og Josef følte en hed Bølge af Lykke risle igennem sig — nu — endelig — havde han sejret.

Han rakte Politimesteren Haanden til Farvel — han havde jo ingen Grund til at være storsnudet, og det vilde han aldrig være, bestemte han. De kunde jo ikke gøre for, de andre, at de ikke havde fundet ud af det med Evighedsmaskinen altsaa. Han lod ogsaa som om han havde glemt det med Urklasset og nikkede overfladisk til ham Hyller — Skriveren — og gik saa fulgt af Marcus op de tre fremmede Avekatte ud til den ventende Vogn.

(Fortsættes).

BJØRNEUNGEN OG SIRUPSKRUKKEN

HUMORESKE AF LOUIS MOE

Louis Moe

ARNBAK'S
KUNSTHANDEL
BREDGADE 24

MALERIER.
AF BEDSTE DANSKE KUNSTNERE

KUNSTKERAMIK
KAHLER

FINT DANSK
TINTØJ
FRA
DANSK METALKUNST

TURMAC

FINESTE TYRKISKE CIGARET

ORANGE

8 ØRE GENERALAGENT N. CHR. WIBERG, KØBHV. 8 ØRE

Haslev Gymnasium

Kostelever modtages til Mellemskolen,
Realklassen og Gymnasiet.

Carl A. Olsen.

Har i 20 Aar været
anerkendt som et
særdeles virksomt
jernholdigt Styrk-
ningsmiddel
Let fordøjeligt

Faas paa alle
Apotheker

ET ÆVENTYR AF BLOMSTERDUFT

COLGATE'S PARFUMER

Sparekassen
for
Kjøbenhavn
og
Omegn

Stiftet 1820

Hovedkontor:
Niels Hemmingsens-
gade 24

DET GENSIDIGE
FORSIKRINGSSKAB
"DANMARK"

BRAND- OG
TYVERIFORSIKRING
LIVSFORSIKRING

Hovedkontor:
VESTRE BOULEVARD 34
Selskabets Ejendom

Agenter over hele Landet

VÆVESTUEN

SELVEJENDE INSTITUTION
UNDER HANDELSMINISTERIETS KONTROL
KUNSTNERISK LEDER: PROFESSOR ANTON ROSEN
UDSALG: V. BOULEVARD 10 • TELEFON BYEN 7402
FORSØGSVÆVESTUE: AABOULEVARD 3
TELEFON NORA 3196 • KØBENHAVN
DET TØNDRERKE KLIPLINGSDEPOT FOR KØBENHAVN:
SALOMON DAVIDSEN JUN. ØSTERGADE 49

Billedhugger JUST ANDERSEN'S Tin-
Arbejder er stemplet med dette Mærke,
som er en Garanti for et kunstnerisk og
haandværksmæssigt godt Originalarbejde.

AKTIESELSKABET

DET ØSTASIATISKE KOMPAGNI

(THE EAST ASIATIC COMPANY, LIMITED)

KØBENHAVN

FILIALER: BANGKOK OG SINGAPORE

EGNE AGENTURER:

SOERABAYA • SHANGHAI • HANKOW
• DALNY • VLADIVOSTOCK • HARBIN •
SEATTLE • SAN FRANCISCO • VALPARAISO
NEWYORK • DURBAN and JOHANNESBURG

REGELMÆSSIG RUTEFART

SIAM • KINA • JAPAN • SYDAFRIKA •
• AUSTRALIEN • JAVA • VESTINDIEN •
MEKSIKO OG VESTKYSTEN AF NORD-
OG SYDAMERIKA

Import til Europa af østasiatiske og andre oversøiske Produkter,
Teak og andre Træsorter. — Eksport til oversøiske Pladser af
europæiske Produkter. — Skov og Savmølle drift i Siam.

Alle nærmere Oplysninger er-
holdes ved Henvendelse til
Kompagniets Hovedkontor,
Holbergsgade 2, København K.

Ethvert Hjem bør eje

Hagerups illustrerede
Konversations-Leksikon

(Redigeret af E. Rørdam og P. Engelstoft)

hvoraf nu er udkommet 1—5 Bind.

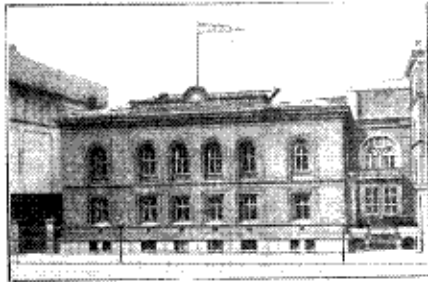
Hagerups store illustrerede
Konversations-Leksikon, der
nu udkommer i 3die gen-
nemsete, rigt illustrerede og
med talrige farvetrykte Kort
og Plancher forsynede Ud-
gave, vil i alt udgøre 9 store
Bind.

Leksikonnet faas paa Ratebetaling

hos Deres Boghandler

H. HAGERUPS FORLAG

Forsikringsaktieselskabet
NATIONAL
København - Grundlagt 1905

Selskabets Ejendom.

**DANSK FORSIKRINGS-CENTRAL
FOR ALLE BRANCHER**

SAMLEDE GARANTIMIDLER: 28 MILLIONER KR.
PRÆMIENDTÆGT I 1921: 56 MILLIONER KR.

**BIKUBENS
FORVALTNINGSAFDELING**

overtager Bestyrelsen af rørig Ejendom, anbragt i kontante Penge eller Værdipapirer, derunder Forvaltning af Legatkapitaler :: De i Afdelingen for Tiden forvaltede Kapitaler udgør ca. 63 Mill. Kr.

LOVE (allerhøjest stadfæstede 11. Juni 1894) OG REGLEMENT UDL. PAA AFDELINGENS KONTOR, SILKEGADE 8, Jagt. 10-3 (Lerd. 10-2).

TELF. 778 **N.P. ROSTRUPS** LIGKISTE-MAGASIN TELF. 778

VALKENDORFSGADE 34-36
ved Helligaandskirken

KGL. HOF-LEVERANDØR

BUDTZ MÜLLER
& CO.

Kunstindustri

*Broncer - Krystal - Porcelæn
Fajancer - Sølv m. m.*

*Skrivebordsgarniturer -
Lamper - Kandelabrer*

Kunstglas

*fra Maison Lalique, Paris,
Gallé og Daum Frères, Nancy.*

23, BREDGADE, KØBENHAVN K.

**Det danske Medicinal-
og Kemikalie-Komp.**

Sundbyøsterboulevard · · · København S.

**Import - Export
- Fabrikation -**

A/s Appelt - A/s O. F. Asp - A/s L. P. Holmblad
A/s Th. Lose & Co. - A/s Gustav Lotze, Odense.

Pistyan Slamkur i Hjemmet
(Gytjebehandling)

Det radiumholdige Pistyan Slamkur er af lignende udmerket Felbredende Virkning som Slambadene i Pistyan. — Sikreste smertestillende Middel ved Gytjebehandling i Hjemmet. — Tærninger à 2.2 kg faas hos Badets Repræsentant.

Ingeniør Johs. Hansen, Holbergsgade 11,
— København K. — Telefon 2888. —

Englands
populæreste Cigaret.

Cohrs & Ammé A/s

København

Toldbodgade Nr. 10

Telefon 14155 (4 Linier)

Statstelefon 531

International Spedition

Agenter for

Transatlantiske Linier

MALTET BRØD er et Gærbrod, frit for Syre. MALTSYRNET BRØD er ved Malt syrnet med ren Gær og smølgesyre. Tolv forskellige Slags.

SCHULSTAD & LUDVIGSEN

KCNTOR:
Kongen; Nytorv 21
Kjøbenhavn K.
Telefon Central 8338

**Sjællandske
Bondestands Sparekasse**

København, B.

Rente af Indskud paa alm. Vilkaar 4 %
paa 3 M. Opsigelse 4 1/2 %
paa Checkkonto 3 1/2 %

Ny Vestergade 17.
TLF. 9306. PROVINSTLF. 6.

F. Bloch

Dus.
Spiseskeer & Galler .. 30.—
Dessertskeer & Galler .. 27.—
Theskeer .. 15.—
Kaffeskeer .. 14.—
Bordknive .. 38.—
Dessertknive .. 35.—

Specialforretning i Sølvplet

ØSTERGADE 35 · TELEFON 5423

Fra Den kongelige
Porcelainsfabriks

Extra-Salg

som afholdes Amagertorv 6
(Dyvekes Gaard) fra

5. April—5. Maj Kl. 11—4.

**A. SØEBORGS
DANSKE
CHOCOLADER**

SEVERIN & ANDREAS JENSEN

AL BOLIGMONTERING I
KUNSTNERISK SMAG
OG BEDSTE UDFØRELSE

MOBLER

PANELER ° GARDINER

MALERARBEJDE

KONGENS NYTORV 21
TELEFON CENTRAL 423

SALMONSENS KONVERSATIONS LEKSIKON

Bind I—XIII er udkommet.
Faas paa Katebetaling
overalt i Bogladerne.
I. H. Schultz Forlagsbogh. A/s

Husmoderens bedste Hjælp til Foraarsrengøringen.

Olie. LIQUID VENEER Mop.

Verdens bedste!

Møbelpolitur.

Brug den ved den daglige
Afstøvning. Renser, opfris-
sker og oppolerer Møbler,
saa de skinner som nye.
Kr. 1,50 eller Kr. 3,00
pr. Flaske (efter Størrelse).

Verdens bedste!

Gulv-Renser og Gulv-Boner.

Svaberen kan let tages af og
vaskes. Reserve-Svaber faas
for Halvdelen af hele Mop-
ens Pris.
Nedsat Pris Kr. 5.50.
Større Størrelser
Kr. 6,50—7,50.

Standard
MØNSTERFORRETNING

Alle Varer til Provinsen mod Efterkrav.

Vimmelskaftet 45. Kbhvn. K. Telf. 5094 & 9794.

Den kgl. Skydebanes RESTAURANT

DAGLIG KONCERT
— DIRIGENT —
Kapelmester AXEL SCHJØLER

Dinér - Souper - à la Carte
Efter Teatertid Smørrebrød

Telf. for Bestilling
12607 & 2868

NYE BØGER

Oluf Thomsen & Vilh. Jensen: LOUIS PASTEUR. Rig illustreret. 2. Oplag..... Kr. 10,00

Oluf Thomsen & Harald Westergaard: LIVSANSKUELSE
Kr. 1,00

FESTSKRIFT I ANLEDNING AF PROFESSOR DAVID SIMONSENS 70-AARIGE FØDSELSDAG. Under Redaktion af Josef Fischer, København, A. Freimann, Frankfurt a/M. og Julius Guttmann, Berlin. Kr. 10,00

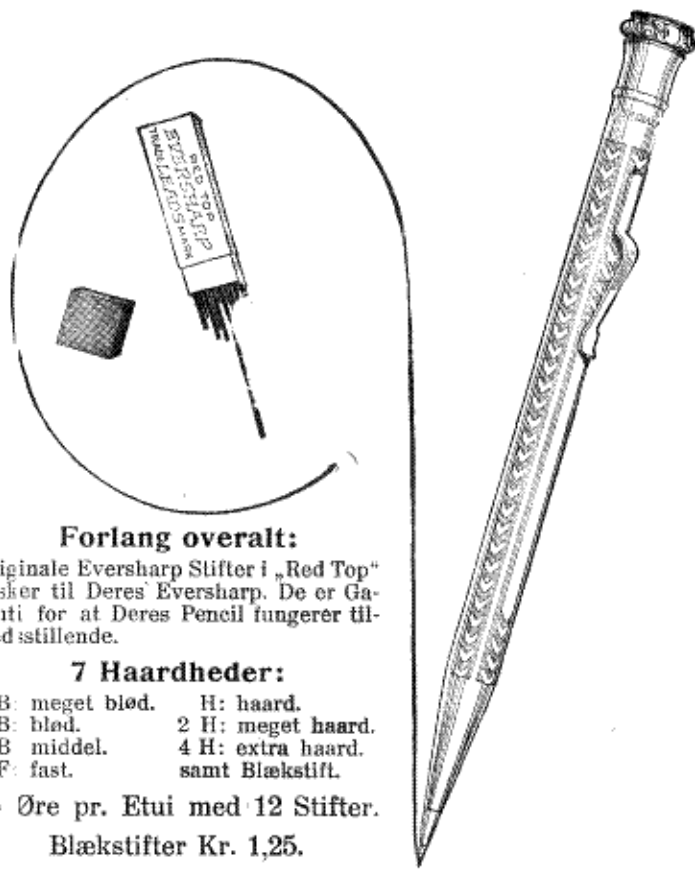
Valdemar Hansen: HARALD HØFFDING SOM RELIGIONSFILOSOF..... Kr. 3,00

Poul V. Rubow: SAGA OG PASTICHE. Bidrag til dansk Prosa-historie..... Kr. 7,50

Sofus Larsen: FIRE DANSKE VISER FRA MIDDELALDEREN. Med kultur- og literærhistorisk Indledning..... Kr. 6,00

Jul. R. Haarhaus: MACULATURALIA. Et Eventyr for Bogvenner. Illustreret af Axel Nygaard..... Kr. 6,50

Chr. Kirchhoff-Larsen: DANSKE DIGTERES KÆRLIGHEDSHISTORIE. 2. Oplag..... Kr. 5,50

Forlang overalt:

Originale Eversharp Slifter i „Red Top“ Æsker til Deres Eversharp. De er Garanti for at Deres Pencil fungerer tilfredsstillende.

7 Haardheder:

2 B: meget blød.	H: haard.
B: blød.	2 H: meget haard.
H.B. middel.	4 H: extra haard.
F: fast.	samt Blækstift.

75 Øre pr. Etui med 12 Stifter.

Blækstifter Kr. 1,25.

Skriv kun med

EVERSHARP

Navnet staar paa den.

En stor Glæde

for alle Mødre er Børnenes velplejede Haar.

VED 5 Minutters daglig Pleje opnaar enhver Moder Resultater som hosstaende; det er lige saa nødvendigt at pleje sit Haar som sine Tænder, og ingen har fortrudt de Penge, de har givet ud til deres egen eller deres Børns Haarpleje. Intet Haar er saa smukt, uden at det kan blive smukkere. Begynd Haarets Pleje allerede ved Barnets andet Aar, og de vil daglig glæde Dem over Resultatet. Hämoes Haar-Kultur i Forbindelse med Hämoes Champo-Pulver har Tusinder af uopfordrede Anbefalinger at støtte sig til, og vi tør paastaa, at intet Midde i Verden har opnaaet Resultater som dette. Det er lovbeskyttet i alle civiliserede Stater. Selskabet har i de store Verdenslande udsat et Beløb af indtil £ 3000. ca. 75,000 danske Kr. for Recepten paa et Haarmiddel, der bevisligt har opnaaet lige saa store Resultater som Hämoes Haar-Kultur, men vor Henvendelse har til Dato været forgæves, hvorfor vi tør fastslaa, at intet overgaar Hämoes Haar-Kultur. — Vi anmoder enhver Husmoder at skrive efter Hämoes videnskabelige Haarbrochure, der tilsendes gratis og giver alle Oplysninger om Haarets Pleje. Skriv hellere i Dag end i Morgen.

Prisen er pr. Flaske . . Kr. 3²⁵.

2 Flasker sendes portofrit. Beløbet kan ogsaa indsendes i Frimærker, Paus over hele den civiliserede Verden hos d'Her. Chemister, Materialister, Parfumerier, bedre Sæbeudsalg, Frisører og Frisørinder, i København bl. a. i Valsenhussapotekets Materialhandel, Trier, Pilestræde, Fisker & Co., Bristol, Schreiber & Carl Petersens Udsalg, Blaaegaards Fabriker, Spar, Værnedamsvej 17 og m. fl. samt direkte fra nedenstaaende.

Hämoes L^{td}. London

Verdenspressen

beskæftiger sig i stigende Grad med vor Haarkultur og dets udmærkede Resultater. Saaledes skriver bl. a. Tidskriftet „Picture“ i sit Nummer for den 9. Oktober:

„Skønhed er aldrig fuldstændig uden et meget smukt Haar, ligesom Grimhed aldrig er komplet med et smukt Haar. Sagen er den, at Kvinden, som ønsker at være smuk, eller Manden, som vil være indtagende, mangler noget til Opfyldelsen af sit Ønske, naar det smukke Haar mangler. At der er mange Tusinde af vore Læsere, som anerkender dette, ses paa det Antal Anbetalingsbreve, som Hämoes Limited modtager hver Uge. Hämoes Limited er naturligvis Firmaet, der staar bag ved Hämoes Haar-Kultur Systemet, og Resultatet af dets vidunderlige Haarføde ses paa de Hundreder af Kvinder og Mænd, som kan gøre Fordring paa Skønhed og Indtagethed som Følge af regelmæssig Brug af denne vidunderlige Haarkultur.“

Indehaveren af det verdenskendte Firma:
The Atlas Safety Petrol Filler & Co., Capt. A. C. French Brewster,
New Bond Street, London,
skriver til os:

„Det glæder mig at kunne erklære, at den Flaske af Deres Patent Haarføde (Kultur), som De har sendt Underrettede, har haft den mest enestaaende Virkning, fuldstændig standset Haarfald og bragt Haarbonden i den bedste Condition.“

Tag ikke Fejl, naar De køber Champo-Pulver.

Hämoes Haarrensningkultur i Pulverform til Haarvask har længe været overgaaet alt paa dette Omraade. Diskret parfumeret med vor Verdenssukces The Flowers Dream, derfor Millionsalg over hele Verden. Pris: 25 Øre pr. Stk.

Det er —

aldrig for tidligt, aldrig for sent
Hämoes er som de Vises Sten,
fremkalder Haar, hurtigt og let —
det bliver smukt, glansfuldt og tæt.

— For Danmark: Hämoes Generaldepot. —
Telefon 7796.
Lykkesholmsallé 14. København V.